

A kiállítás belső tere

Szerelem

A belső tér a **lovagi szerelem** témájának a jegyében készül el. A bejárattól balra található teremben a falon **freskóimitációk** jelennek meg, amelyek eseményeket ábrázolnak Szent László király életéből, valamint Edelény vitéz és Iлона hercegnő gyermek és felnőtt kori alakja, bábuk formájában, korabeli ruhákban. A látogató a bábuk mögé állva fényképeket készíttethet.

Korabeli eszközöket rekonstruáló modellek

- Az adott korban használt hangszerek számítógépes megszólaltatása, hangszermodellek bemutatása.
- Puzzle fából: életjelenetekkel. A puzzle állványzatra szerelt, forgatható háromszögekből áll 4 x 4 osztásban.
- Terepasztal: a kiállítótérben, földbe süllyesztve kap helyet a földvár valós rekonstrukciója 2 x 3m-es méretben. A maketre kerülnek a 10. századi település ásatása során előkerült épületek is.
- Multimédiás, virtuális barangolás. A kiállítás teljes anyagát foglalja össze az a multimédiás eszköz, amely lehetővé teszi a 10 és 11. századi földvár teljes, 3D-s rekonstrukcióját. A térben a látogató a számítógépes játékokban megszokott módon mozoghat. Menüből lehet kiválasztani, mely korban szeretne barangolni. Ebben a modellben a két korabeli templom külső-belső rekonstrukciója, és a korábbi falu rekonstrukciója is látható. A virtuális sétához interaktív menüből audio-vizuális információkra lehet kattintani.

Borospince

- A **pincében** bemutatásra kerül hat tablón a magyarországi szőlőkultúra, valamint az edelényi szőlőhegyek borkultúrája. Különböző anyagokból készült ivóedényeket is elhelyeznek.

Galéria

- A galéria szinten kiállítási installációk nem nyernek elhelyezést. Itt az interaktív tábla, a számítógép, projektor kerül elhelyezésre, és konferenciák, szervezett foglalkozások, oktatás szervezésére lesz alkalmas.

A projekt várhatóan 2013 júniusában fejeződik be.

60 éves az edelényi könyvtár

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Kedves Vendégek!

Szeretettel köszöntöm Önöket könyvtárunk megalakulásának 60. évfordulója alkalmából rendezett kis ünnepségünkön. Edelényben az első könyvtár 1883-ban létesült az olvasóegylet berkein belül, 56 könyvvel. 1903-ban gazdasági népkönyvtár alakult, amelynek 1912-ben 100 kötete volt. Ugyancsak 100 könyvvel rendelkezett az úri kaszinó könyvtára, melyet azonban csak a kaszinó tagjai használhattak, és elsősorban a tagok érdeklődési körének megfelelő könyveket tartalmazott. Arról nincs tudomásunk, hogy a kastély tulajdonosai tartottak volna fenn magánkönyvtárat.

Egy intézmény életében az évfordulók különös jelentőséggel bírnak, hisz ilyenkor számvetést készítenek munkatársai a fejlődésről, az elődök tevékenységéről, s talán még azon is elgondolkoznak, hogy van-e olyan dolog, amit másképp kellett volna csinálni.

Az ötvenedik évforduló alkalmával a következőket írtam: „A több évtized munkáját egységes keretbe foglalni és az ez idő alatt folyó tevékenységet felvázolni a rendelkezésre álló rövid idő alatt lehetetlen, hisz nagymennyiségű iratanyagot kellene átnézni ahhoz, hogy megfelelő tájékozottságra tegyünk szert. Reméljük azonban, hogy lesz egyszer majd valaki, aki hosszabb időt szán a még ma is egyben megtalálható könyvtári irattár feldolgozására.” Nos, hiába lenne ma ilyen személy, ennek az anyagnak a feldolgozására nem kerülhet sor, mert a két évvel ezelőtti árvíz alkalmával, az alagsorban őrzött anyag elpusztult. Így csak az 1964-től rendszeresen megjelenő programfüzetek, vendégekönyvek, fotók, és a könyvtárról készült szakdolgozatok állnak rendelkezésünkre.

A már említett edelényi könyvtárak a második világháború után megszűntek, s csak 1952. október 19-én, egy Minisztertanácsi határozat előírásaként alakult újra könyvtár a településünkön, amely Borsod-Abaúj-Zemplén megye első járási könyvtára volt. Edelény könyvtárügyét, is szolgáló létesítmény a település központjában, egy régi magánlakásban került kialakításra két helyiségben 72 m² alapterületen. (Ma István király útja 54., az Ügyvédi Munkaközösség épü-

lete.) Később kiderült, hogy a Járási Tanács vezetői az MDP (Magyar Dolgozók Pártja) járási bizottsága előadótermét vették igénybe erre a célra, melyet a pártbizottság sokáig visszakövetelt, de eredménytelenül. 1953-54 telén az egyik helyiséget igénybe vette a Járási Tanács, ezt egy év után újra birtokba vehette a könyvtár. 1955-ben a Járási Statisztikai Felügyelőséggel cserélve kb. 92 m² alapterületűre nőtt a könyvtár, egy szobával gyarapodva.

A könyvtár ebben az épületben nyílt meg 1952-ben

Berendezése nagyon szegényes volt a megalakuláskor. Négy könyvespolc, egy kölcsönző pult és a megyei könyvtártól kapott négy használt olvasóasztal a hozzá tartozó 16 székkal. (A korabeli berendezésből fennmaradt bútorok a Borsodi Tájház, *Könyvtártörténeti emlékek a XX. századból*, című kiállításán láthatók.)

Az intézmény vezetésével Slezsák Imrét bízták meg, aki 40 évig volt, országosan is elismert vezetője.

A könyvtár életében jelentős változást a második ötéves terv időszaka hozott, amikor a Járási Tanács Végrehajtó Bizottsága 191/1961. sz. határozata alapján megkapták a Honvéd Kiegészítő Parancsnokság 150 éves, rossz állapotban lévő épületét, melyet a megyei Tanács és a Művelődésügyi Minisztérium anyagi támogatásával kb. egymillió

forint költséggel újjáépítettek és berendeztek. A munkából jelentős részt vállaltak a könyvtár dolgozói.

Az 1963. december 22-én felavatott könyvtár modern berendezésével, felszereltségével és a feladatnak megfelelő térelrendezésével jó példát adott a modernizálásra, felújításra váró intézményeknek.

Az 1963. december 22-én felavatott új könyvtár

A klubszoba és a gyermekolvasó1963-ban

1966-67-ben kétszintes „tápraktárral” bővült a könyvtár. 1977-ben a Nagyközségi Tanács döntése alapján az 1962-ben szolgálati lakásnak épült részt megkapta az intézmény, és így mintegy 80 m²-rel bővült. A helyiségek átalakításával a gyermekrészleg is nagyobb lett. A felnőtt részlegben galériás részt alakítottak ki, és itt helyezték el az olvasótermi állományt.

1976-ban került sor a zenei részleg kialakítására a megyei tanács anyagi támogatásával és az edelényi Ruhagyár egyik szocialista brigádjának a segítségével, akik a szerelési munkálatokat végezték.

Az 1979-es újabb épületbővítéssel sikerült elérni, hogy 1980-ban egy 400 folyóméter vasállványzatú polcrendszerrel, folyóiratraktárt alakítsanak ki. Az állványzat anyagi fedezetét a Kulturális Minisztérium biztosította pályázat útján.

1986-ban újabb résszel bővült a könyvtár. A járáások megszűnése után a városi tanács az egykori járási hivatal épületébe költözött és az üresen maradt épületből egészségügyi intézményt alakítottak ki, ahová a könyvtár déli részéhez toldott épületben helyet foglaló zöldkereszt (csecsemőgondozó) is elköltözött. Ezt az épületrészt kapta meg a könyvtár, hasznosításra.

1988-ban a volt zöldkereszt oldalsó bejárata elé lapos tetős részt építettek, ahová a bekötött folyóiratok és újságok kerültek.

Az intézmény neve többször is változott, s a kezdeti megyei tanácsirányítás alól a település tanácsának irányítása alá került.

Az intézmény névváltozásai:

1952 Járási Könyvtár

1970 Nagyközségi és Járási Könyvtár

1984 Városi Jogú Nagyközségi Könyvtár

1986 Városi Könyvtár

1994 Városi Rendezvények Háza és Könyvtár

2000 Művelődési Központ, Könyvtár és Múzeum

2006 Művelődési Központ, Könyvtár és Szekrényessy Árpád Múzeum

A névváltozások nem eredményeztek minden esetben a feladatellátásban változást, erre csak 1989-ben került sor, amikor a városi tanács megszüntette az intézmény körzeti tevékenységét.

1994-ben összevonták az edelényi művelődési intézményeket. Továbbra is folytatódtak a könyvtár évek óta jól bevált rendezvényei és sok új elemmel gazdagodtak Laki-Lukács László igazgatósága alatt, aki 1992-1999 között állt az intézmény élén. 1999. december 1-jén lettem az intézmény vezetője. Jelenleg hét egység tartozik az összevont intézményhez, a több mint 64000 dokumentumot tartalmazó Városi Könyvtár; a Művelődési Központ, melynek jogelődje 1951-ben létesült; a Szekrényessy Árpád Múzeum (Borsodi Tájház), melynek első épületegyüttesét 1987-ben vásárolta meg a Városi Tanács, majd az önkormányzat vásárlás útján bővítette 1997-ben a Szarka-féle házzal és portával, 2000-ben pedig a Vadász házzal és portával, valamint a Borsodi Földvárral; 2001-től tartozik az intézményhez a Turisztikai Információs Iroda és a Panzió; 2002-től a Városi Televízió; 2011-től pedig a Rakaca-tavi Pihenő.

A könyvtár többféle kiadványt indított útjára az eltelt hatvan év alatt. A rendezvényeit népszerűsítő Könyvtári Tájékoztató 1959-ben jelent meg először, de havi rendszerességgel csak 1964-től lát napvilágot. Jelenleg az Edelényi Műsor címet viseli, azonban az évtől nyomtatott formában nem terjesztjük. 1965-ben Edelényi Könyvbarát címen indított útjára egy helytörténettel is foglalkozó kiadványt a könyvtár, mely négy év után megszűnt. Körülbelül ezidő tájt jelent meg a Bódvavölgyi Könyvtáros, mely három évig állt fenn.

Tartósnak bizonyult viszont az Edelényi Füzetek helytörténeti kiadványsorozat, amely 1987-ben indult útjára és már 46 kötete jelent meg. 1997-től lát napvilágot A Borsodi Tájház közleményei című periodika.

A könyvtárban dolgozók létszáma a feladat növekedéséhez mérten 1992-ig nőtt, és ekkor 14 fő volt. Jelenleg az összevont intézmény teljes létszáma 16 fő.

Az eltelt hatvan év alatt sok neves ember fordult meg a könyvtárban, a különböző alkalmakból szervezett rendezvényeken.

*A kárpátaljai Együtt című folyóirat szerkesztői a könyvtárban
2009-ben*

A könyvtár fennállása óta különböző kiscsoportok létrejöttében segédkezett és adott helyet működésükhöz. Rendszeresen szervez író-olvasó találkozókát, kézműves foglalkozásokat, könyvtári órákat általános iskolások részére. Szavalóversenyt rendez Kalász László (1933-1999) József Attila-díjas költő emlékére az Edelény környéki általános iskolák felső tagozatos tanulói részére, megrendezi az Ünnepi Könyvhetet, rendszeresen szervez óvodásoknak programot, minden évben megrendezi a Népmese Napját és bekapcsolódik az Országos Könyvtári Napok rendezvényt sorozatba.

Különböző pályázatok segítségével fejleszti a könyvvállományát, berendezését és programok szervezésére is rendszeresen nyújt be pályázatot. 2012-ben a TÁMOP-3.2.4.A-11/1-2012-0084 „Tudásdepó-Expressz” pályázaton 38.582.101,- Ft-ot nyert. Az Európai Unióval foglalkozó könyvek állományát pályázat útján kezdte meg kialakítani és napjainkban is fejleszti, a német nyelvű állományt pedig Edelény németországi testvérvárosa, Bad Sobernheim ajándékozta a könyvtárnak. Helytörténeti részlege gazdag anyaggal rendelkezik a több évtizedes gyűjtőmunka eredményeként.

Farsangi játszóház, 2011-ben

A dokumentumállomány katalógusa interneten keresztül is elérhető, szolgáltatásai folyamatosan bővülnek, korszerűsödnek.

Az intézmény fenntartója a város önkormányzata, amely támogatja és segíti munkánkat.

Az épület újabb átalakítás előtt áll, mert az önkormányzat a belvárosi rehabilitációs nyertes pályázatának egyik eleme a könyvtár bővítése és teljes felújítása. A munkálatok előreláthatóan 2013-ban kezdődnek meg, s reményeink szerint, 2014-ben már a megújult épületben fogadhatjuk a tisztelt olvasókat.

Hadobás Pál
igazgató
(Városi Könyvtár, 2012. október 3. 17 óra)

Hírek az EDELÉNYI kastélysziget honlapjáról

Nyílt nap a kastélyban a Műemléki Világnapon

Az Edelényi Kastélysziget iránti érdeklődés az európai uniós forrásból zajló felújítás kezdete óta érezhetően növekszik, ezért a Műemlékek Nemzeti Gondnoksága az idei Műemléki Világnapon, 2012. április 18-án, szerdán 10 és 16 óra között egy nyílt nap keretében látogathatóvá teszi az épületegyüttest.

A nyílt nap során megtekinthetők lesznek a reprezentatív emeleti traktusok – amelyekben a falképek restaurálása már elkészült –, a kápolna és a saroktoronyok, valamint a belső kert és a kastélyt körülölelő Bódva-holtág megújult parkja is. A rendezvény kezdetén, április 18-án délelőtt 10 órakor Varga Kálmán, a Műemlékek Nemzeti Gondnokságának igazgatója tart megnyitó beszédet.

A kastély délről, az újjáépített kerítő fallal

Az edelényi L'Huillier-Coburg-kastély a hazai korai barokk építészet kiemelkedő emléke. Építtetője a francia származású Jean-François L'Huillier, aki katonaként vett részt a török elleni küzdelemben, Buda 1686-os visszafoglalásában, s e harcok során szerzett érdemeiért bárói címet kapott. A báró 1728-ig építkezett a Bódva-folyó által körülölelt kis szigetre, de nem tudta örömét lelteni francia

és itáliai hatásokat mutató kastélyában, mert még az építkezés befejezését megelőzően meghalt. A díszítő munkákat már özvegye, Marie-Madeleine de Sainte-Croix készítette el, a déli homlokzaton elhelyezett emléktábla tanúsága szerint 1730-ban.

Az együttest egykor francia jellegű barokk kert vette körül. A 19. század első felében a Szász–Coburg–Gothai hercegi család birtokába került az edelényi uradalom és vele a kastély is. A Coburg-család életében nem a rezidencia számított jelentősnek, s az uradalmat 1864-ben hitbizományá alakították át, az épület egy részébe pedig a járási bíróság költözött. 1928-ban a kastély az Igazságügyi Minisztérium tulajdonába került és a nyugati szárnyban börtönt alakítottak ki. 1945 után több intézmény is működött az épület falai között: járásbírórság, ügyészség, napközi, öregek otthona, ügyvédi munkaközösség, egyes részei pedig lakásként szolgáltak. Az 1990-es években hosszú ideig üresen álló és romló műemlék együttest 2001-ben vette át a Műemlékek Nemzeti Gondnoksága, majd elvégezte a legégetőbb állagvédelmi munkákat. 2004 és 2006 között egyes részek helyreállítására – például a középrizalit tetőszerkezetének rekonstrukciójára – is sor került.

Az intézmény 2006-ban kezdte meg annak a 2,2 milliárd forintos nagyságrendű európai uniós projektnek a kimunkálását, amelynek támogatási szerződését 2009. március 25-én írták alá. A projektet 180 millió forint keretű támogatás egészíti ki, amely a kastélysziget élővilágának revitalizációjára fordítható. A rekonstrukció a főépület külső-belső felújítását, a termekben található művészeti értékek restaurálását, valamint a hosszú távú fenntarthatóság és az értékek megőrzése érdekében az épület megfelelő turisztikai-kulturális hasznosítását foglalja magában. A projekt a tervek szerint 2013 elején zárul.

Folytatódtak a parkolóban is a munkák

2012-ben folytatódtak az Edelényi Kastélysziget parkolójának és kiszolgáló építményeinek kivitelezési munkálatai a Bodonyi Építész Kft. tervei alapján.

A 2010-es árvíz Edelényt és a tervezési területet is érintette, jelentős kárt és időkiesést okozva a kastélyprogram kivitelezésében, így az eredeti terv módosítására is sor került az árvízi tapasztalatok alapján (mértékadó árvízszint megemlése, belvíz megjelenése).

A 70 személygépkocsi és 8 autóbusz parkolására alkalmas infrastruktúrához egy 320 fő fogadására alkalmas, a kastélyhoz méltó, az átlagosnál magasabb színvonalú és kulturáltságú egyedi megoldású WC-blokk is csatlakozik.

Az épülő parkoló a Művelődési Központ mögött

Annak érdekében, hogy az épület léptéktelenül kis tömege ne jelenjen meg a hatalmas üres területen, az egész épület a föld alá kerül, így csak a tér felé visszahúzott homlokzattal, barlangszerű bejáráttal jelenik meg. Ez a megoldás egyben klimatikus és energia-takarékossági célokat is szolgál

Befejeződött a Holt-Bódva-ág revitalizációja

2012. szeptember 14-én az edelényi L’Hullier-Coburg kastély parkjában tartotta projektzáró rendezvényét a Műemlékek Nemzeti Gondnoksága (NG). A rendezvényen a L’Huillier-Coburg kastély felújítását célzó és várhatóan 2013-ban záródó nagyprojekttel párhuzamosan zajló, a Környezet és Energia Operatív Program (KEOP) keretében, az Európai Unió és a Magyar Állam által társfinanszírozásával, 180 millió forintból megvalósult projekt eredményei kerültek részletes bemutatásra.

A rendezvényen köszöntőt mondott Dr. Varga Kálmán, a projektgazda NG igazgatója, majd Dr. Mengyi Roland, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Közgyűlés elnöke mondott ünnepi beszédet. Ezután Vörös Imre projektmenedzser ismertette részletesen a projektet. A megjelenteknek a rövid előadások után lehetőségük nyílt az elkészült Holt-Bódva-ágon folyó munkálatok megtekintésére. Mint azt az előadásokból megtudtuk, a projekt szükségességét megalapozó tény az volt, hogy a Holt-Bódva 1968–69-ben leválasztott medre, mint víztér és vizes élőhely az évek alatt fokozatosan feltöltődött, feliszapolódott. Ennek egyik fő oka a Holt-Bódva vízutánpótlásának (vízcserének) Bódva-folyó felőli fokozatos, majd végleges elmaradása. Ezután csak csapadékvízből és a Bódva kavicssteraszán átszűrődő talajvízből kapott utánpótlást a víztér. Ez a lassú, majd teljesen leálló víz-áramlás nem tudta ellensúlyozni a mederbe jutó szerves anyagok (nitrogén, foszfor) miatt megindult eutrofizációs folyamatokat és feliszapolódott. A másik fő ok, hogy a vízparti területekről bemosódó tápanyagok a víztér felmelegedésével együtt erőteljes növényi produktiót indítottak el (ami csökkentette a víztér oxigéntartalmát, és lehetetlenné tette az érzékenyebb fajok megtelepedését).

A Bódva holtág egy szakasza a revitalizáció után

Fontos tény, hogy a terület a 2010-es évben NATURA 2000 besorolást kapott. Mindezek okán a tárgyi projekt fő célja a megvalósítási fázisban a holt meder teljes körű revitalizációja – a meder újbóli friss vízzel való pótlásának biztosításával.

A projekt a növénytelepítésekkel egyedi jellegű volt, ezért – illetve a revitalizáció révén – fontos volt a természeti kapcsolatok kiépítése a kastélyparkkal és a környező természet közeli élőhelyekkel.

Főbb munkafolyamatok, melyeket ütemterv szerint végzett el a kivitelező:

1. Geodéziai felmérés, löszerrmentesítés a teljes szakaszon, növénymentési munkák (több ezer lágyszárú növény), állatmentés (hüllők, kétélűek, halak), mederkotrás (~10.000 m³ iszap kitermelése és szállítása), műtárgyfelújítások, végül növény visszatelepítések és tereprendezés. 2011. 03 – 2011. 11 - között.
2. 2011. 07. 20 – 2012. 07. 01 között 12 hónapig próbaüzem következett, mely alatt a gyepfelületek, a visszatelepített lágyszárúak, az 50 db ültetett fa és egy táj jellegű gyümölcsfákkal telepített gyümölcsös gondozása, illetve a mederben lévő víz vízminőségi és mennyiségi monitorozására került sor.
3. 5 évre szóló fenntartási kötelezettséget teljesít majd a kedvezményezett NG – vízjogi üzemeltetési engedély beszerzése után, melyben vállalja a rézsűk, a növényzet és a Holt-ág rendszeres karbantartását az esetleges árvízi időkben való hathatós közreműködést a Katasztrófavédelmi és a Vízügyi Igazgatósággal.

A projekt teljes körű – pénzügyi – befejezése, zárása 2012. szeptember 30.

Befejeződött az eredeti barokk ablak restaurálása

2012-ben fejeződött be az Edelényi Kastélysziget rekonstrukciós munkálatai közben feltárt eredeti barokk ablak restaurálása, amelynek megmentése azért is jelentett kihívást a szakemberek számára, mert a könnyező házigombával fertőzött keretek megtisztítása és kezelése rendkívül nagy odafigyelést és szakértelmet kívánt a munkában résztvevőktől.

A könnyező házigomba az egyik legveszélyesebb fertőzés, hiszen minden cellulóz tartalmú anyagot elpusztít, lebontja a fát. Fo-

nalai – miközben táplálékot keresnek – akár méteres beton, vagy téglafalon is áthatolnak. Gombaspóra mindig van a levegőben bőségesen, így ha bizonyos savasság, nedvesség, hőmérsékleti tartomány feltételként összeáll, akkor egyetlen spóra is hatalmas pusztításra képes.

A hosszú időn keresztül elfalazott ablak körülményei nem voltak ideálisak, így az ablak közvetlen környezetében szükség volt a falazat felületkezelésére. A Dabronaki Béla fa restaurátor vezette csapat a még jó állapotú keretet vegyi anyagokkal kezelte, a hiányzó, ill. megsemmisült részeket pótolta. Különlegesnek tekinthető a korabeli ablakkészítési technológia, amely az üveget keretezte, nem pedig az üveget illesztette a keretbe, úgy, mint napjainkban.

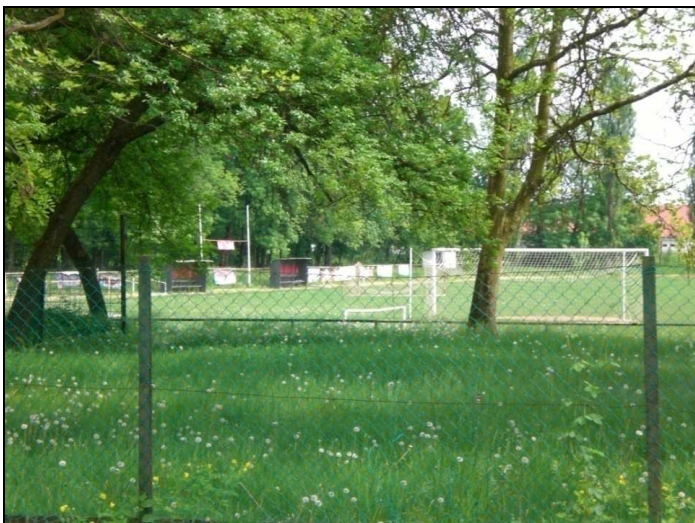
A kecses vonalvezetésű, kézműves üvegszemekkel ellátott ablak egyik páratlan értéke a kastélynak, amely a későbbiekben egyedi installáció alkalmazásával lesz bemutatva a látogatóknak.

Folytatódhat az Edelényi Kastélysziget felújítása

900 millió forintos európai uniós és magyar állami támogatással befejeződik a magyarországi viszonylatban is kiemelkedő edelényi kastélyegyüttes és parkja teljes helyreállítása. A projekt részeként új élményelemekkel gazdagodik a kastély kulturális-turisztikai programkínálata.

A támogatási szerződés aláírását követően elkezdődhet a fejlesztés második szakasza, amelyből megvalósulnak a kastély épületében és pavilonjaiban a hiányzó elektromos, gépészeti, gyengeáramú, szakipari, restaurálási és belsőépítészeti rekonstrukciós munkák. Az edelényi az egyetlen olyan kastély Magyarországon, amelyet földhővel fűtenek, így az épületet a téli hidegekben sem kell bezárni a magas fűtésszámlák miatt. Komplex múzeumpedagógiai foglalkoztató tereket, drámapedagógiai műhelyt, országos és európai hírű műkincsek fogadására és bemutatására alkalmas időszak kiállító termet alakítanak ki, felújítják a XVIII. századi biliárdszobát és lehetőség nyílik országos hírű gyűjtemények megvásárlására és élményszerű bemutatására is. Így kerül például a Magyar Nemzeti Múzeumból a kastélyba az az egyedülálló XVIII. századi portrészorozat, amely tíz magyarországi Habsburg-uralkodót ábrázol. Ugyancsak ritkaságszámba megy az az összefüggő rokokó falképtár, amely Magyarország legnagyobb összefüggő falkép együttese és amelyet már a felújítás első szakaszában sikerült restaurálni. A felújított termekben nemcsak kiállításokat, de tudományos konferenciákat, kulturális rendezvényeket és koncerteket is lehet majd rendezni.

„A sportpályát rekreációs parkká alakítják”

A kastélyépület mellett annak külső környezetét is érintik a fejlesztések: megvalósul a teljes parkterület biztonsági és térfigyelő rendszerének kiépítése, a jelenlegi sportpályát rekreációs parkká alakítják, fahíd épül az „óváros” és a kastélysziget összekötésére, a Holt-Bódván szökőkutat alakítanak ki, valamint megépítenek egy, a park fenntartásához szükséges épületet, amely egy ökoturisztikai oktatóbázisnak fog otthont adni. A felújítások után visszaáll a kastély sziget-jellege, hiszen az eredetileg is szigetre épült kastélyt körbeveszi a Holt-Bóldva – ez Magyarország egyetlen kastélyszigete.

A kastély felújítása 2009-ben kezdődött, ugyancsak európai uniós támogatással, de a munkákat alaposan lelassította az időközben bekövetkező árvíz. Az első szakaszban teljesen megújult a kastély és két melléképületének teljes külső homlokzata és a belső terek nagy része, befejeződik az udvar parkosítása, a fogadó tér és a vizesblokkok kialakítása, parkolót alakítanak ki és megépül a kastélyszigethez vezető híd. A munkálatok első fázisa várhatóan a jövő évben fejeződik be.

Az edelényi L’Huillier-Coburg-kastély az ország egyik legnagyobb és legjelentősebb barokk kastélya. Az 1716-30 között épült együttest a lotharingiai származású L’Huillier Ferenc János egri várkapitány építtette. A Bóldva szigetén álló kastélyt freskókkal díszített helyiségei teszik különlegessé.

A kastély nevében szereplő Coburg a brit uralkodói ház történetében is szerepel, hiszen VII. Edward király a Szász–Coburg–Gothaházból származott. A németes hangzású nevet V. György változtatta meg az I. világháború idején, így a mostani királyi család már a Windsor nevet viseli.

Uniós forrás múzeumpedagógiai programokra

Csaknem 20 millió forintot, vissza nem térítendő európai uniós támogatást nyert a Műemlékek Nemzeti Gondoksága az Új Széchenyi Terv keretében, az Edelényi Kastélysziget múzeumpedagógiai programjának fejlesztésére.

A majd másfél éves program révén múzeumi órák, tematikus foglalkozások, szakkörök, múzeumi és családi napok keretében dolgozzák fel az általános és középiskolásokat az egyes témákat.

A kastély kiállításai szolgálnak a pedagógiai program kialakításának alapjául, így a rokokó falképek, a barokk kor életmódja és gazdálkodása, az itt élt nemesi családok - a L'Huillier, a Forgach, a Dessewffy, az Eszterházy és a Coburg család - életútja és mindennapjai, az állami tulajdonlás kalandos funkcióváltásai, az építéstörténet vitatott kérdései és a Holt-Bódva szerepe, élővilága feldolgozásával lehet kultúrtörténeti szövetbe ágyazni a kastély jelenét.

A múzeumpedagógiai fejlesztés együttműködésben történik a helyi alap- és középfokú intézményekkel, így nemcsak a koncepció kidolgozásában, hanem a megvalósításban is jelentős szerepet vállal a Szent Miklós Görögkatolikus Kéttannyelvű Általános Iskola és a Szent János Görögkatolikus Gimnázium és Szakképző Iskola.

A kastély a rekonstrukció révén az országos figyelem középpontjába került. Az egyébként turisztikailag jelentős potenciállal rendelkező, de mérsékelt kapacitás-kihasználtságú térség felé fordította a média, a szakma, és a társadalom érdeklődését. Ez a helyzet jó alkalmat teremt arra, hogy a múzeumpedagógiai szolgáltatások sokrétűségével ez a figyelem a jövőben is megmaradjon, ezzel is hozzájárulva az ország egyik leghátrányosabb kistérségének pozitív megítéléséhez.

A kastélysziget logója

Vargha László 1955-ben készült fényképei Edelény népi építészeti emlékeiről

Vargha László néprajzkutató az 1950-es években a Bódva völgye települései népi építészetét kutatta. Felméréseket és fényképeket készített az épületekről diákjai segítségével. Az itt bemutatott képek Borsodon (1950-től Edelény része) készültek és jól illusztrálják a település népi építészetének gazdagságát. Sajnos mára az épületek egy része megsemmisült, vagy átalakították. Hagyatékát a szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeumban őrzik.

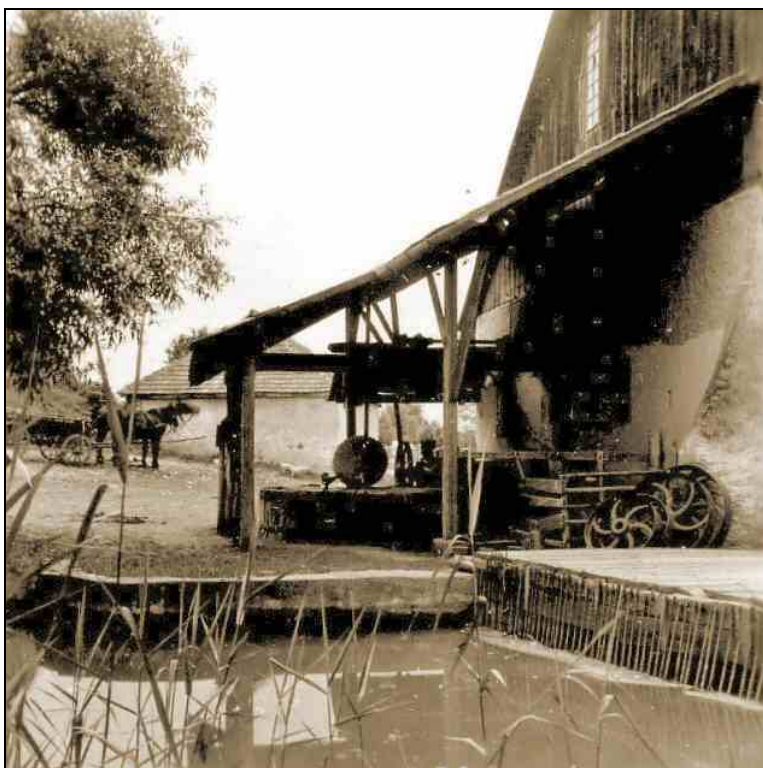
Ki volt Vargha László? „Vargha László 1904. október 25-én született Gyöngyösön. Életútját sok tekintetben a családi hagyomány határozta meg: a pedagógus szülők, a Vas megyei falusi építő atyai és a gyöngyösi szűrszabó felmenők genetikusan és kulturálisan is fogékonnyá tették a fiatal Vargha Lászlót. Középiskolai tanulmányait Gyöngyösön a volt ferences, későbbi Állami Főgimnáziumban kezdte meg, majd az érettségi megszerzése után a budapesti Műegyetem építészkarának hallgatója lett. Műszaki tanulmányait később megszakította és bölcsészként néprajzot, művészettörténetet, régészetet hallgatót. A budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen bölcsészettudományi doktorátust tett. Későbbi tudományos munkájának alapját széleskörű művészeti, irodalmi tájékozottsága is meghatározta.

1936-ban svédországi, finnországi tanulmányútja után döntő elhatározásra jutott: az ott látott szabadtéri múzeumok példáját követve létre kívánta hozni a Magyar Szabadtéri Néprajzi Múzeumot.

Vargha László tevékenysége, a népi építészetben végzett kutatásai úttörőnek mondhatóak a magyar gyakorlatban, mert a korábbi kutatásokkal ellentétben a csupán topográfiai leírásokat etnográfiai kiegészítésekkel tette érthetővé. A precíz, alapos, műszaki pontosságú, okmányyszerű hitelességű leírásokkal megalapozta és bevezette a néprajztudományba a népi építészet vizsgálatának egzakt módszereit, bevezette az építmények változásvizsgálatait.

Vargha László életre hívta az önálló néprajzi tanszéket Györffy István és Viski Károly atyai pártfogása mellett, 1947-1948 között a Néprajzi Múzeum főigazgatójaként újjászervezi a háború miatt károkat szenvedett múzeumot, 1950-ben a miskolci Herman Ottó Múzeum

főigazgatója lett. 1952-től a Műszaki Egyetemen építészettörténetet, népi építészetet tanít, 1954-től az Építészettörténeti és Elméleti Tanszék docense, ahol 1975-ig tanított. Laci bácsi, ahogy hallgatói hívták, kitűnt előadói képességei, tanítványai iránti tanúsított figyelme miatt is. A nehéz körülmények és gazdasági problémák ellenére is évről-évre megszervezte terepi kutatásait, támogatta hallgatói munkásságát, és segítette a Szabadtéri Múzeum elvi magalapozását, előkészítését, szervezését. Jelentős szerepe volt a magyar népi műemlékek védelmével kapcsolatos elvek kidolgozásában és a műemlékvédelmi szakemberek képzésében.” (Forrás: a szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum honlapja). Budapesten hunyt el 1984-ben.

A borsodi vízimalom

Bors vezér út 2.

Bors vezér út 3.

*József Attila u. 8. (ma Borsodi Tájház, Vadászy ház, Váralja u. 3.)
Mellette a nyári konyha, amely le lett bontva*

*József Attila u. 8., homlokzat
(ma Borsodi Tájház, Vadászy ház, Váralja u. 3.)*

*József Attila u. 8., tornác
(ma Borsodi Tájház, Vadászy ház, Váralja u. 3.)*

A felmérést végző diákok Vargha Lászlóval a Vadász ház tornácán

Sztálin út 183., csűr (ma Borsodi út)

Sztálin út 185.

Sztálin út 187.

Sztálin út 197.

Sztálin út 203-209.

Sztálin út 203-209., háttérben a református templom

Sztálin út 211., homlokzat

Sztálin út 211., tornác

*Sztálin út 223.
(Borsodi Tájház, Szathmáry-Horkai Ház, ma Borsodi út 155.)*

*Sztálin út 223., tornác
(Borsodi Tájház, Szathmáry-Horkai Ház, ma Borsodi út 155.)*

*Sztálin út 223., nyári konyha
(Borsodi Tájház, Szathmáry-Horkai Ház, ma Borsodi út 155.)*

Sztálin út 248.

Sztálin út 254.

Sztálin út 256.

Sztálin út 260.

Sztálin út 262.

Száradó vályogtéglák a Bódva parton

A korabeli házsámok nem azonosak a mai házsámokkal.

Dr. Pécsi Bertalan

Edelény sporttörténete 1913-1963

(Részlet)

Dr. Pécsi Bertalan írása 30 éve, 1982-ben készült el Slezsák Imre, az edelényi könyvtár akkori igazgatója felkérésére. Mielőtt részletet közölnénk a Városi Könyvtár helytörténeti gyűjteményében gépiratban meglévő 180 oldalas munkából, bemutatjuk a szerzőt.

Dr. Pécsi Bertalan 1900. augusztus 24-én született, a ma Edelényhez tartozó Császtápusztán. Édesapja abban az időben Gröber Károly birtokán volt ispán. 1904-ben, a 12 gyermekes család beköltözött Borsodra. Édesapja Bárczay László birtokára szegődött ispánnak. Nagyszülei Edelényben éltek és 1908-tól 1910-ig az elemi iskola 3. és 4. osztályát is Edelényben végezte el, így már gyermekkorában jól ismerte Edelényt is. 1917-ben szülei beköltöztek Edelénybe a Tóth utcai családi házba.

Szülei az akkori idők jól szituált családjának szokása szerint középiskolába íratták. Miskolci, rozsnyói, nagyváradai és soproni diák volt. Főreáliskolai és gimnáziumi érettségi vizsgát tett. Középiskolás korában tombolt az I. világháború. Mint középiskolás fiatalembernek kijutott a háború harcaiból is. 1919-ben a tanácsköztársaság idején részt vett Erdélyben a román királyi hadsereg elleni harcokban, de tanúja és résztvevője volt az edelényi eseményeknek is. Katonának készült, de korán kiábrándult a katonaéletből. Állami tisztviselői munkát vállalt. Életének nagyobb részében Edelényben élt és dolgozott, kivéve azt az 1938-1946 közötti 8 évet, amikor a Nógrád megyei Szirákon és a Borsod megyei Putnokon vállalt munkát, valamint a háborúban és fogságban eltöltött időt leszámítva. 1922-től 1942-ig járásbírói tisztviselő volt, később adóhivatalban dolgozott. Hivatali munkája mellett elvégezte a miskolci jogakadémiát, majd 1936-ban a Szegedi Tudományegyetemen megszerezte a jogtudományi doktori címet.

A második világháború utáni új közigatásnak szüksége volt nagy szakmai gyakorlatára, lelkiismeretes munkájára. Előbb az Állami Adóhivatalban, majd az adófelügyelőségen dolgozott, 1950-től a tanácsok megalakulásától pedig a Járási Tanácson. Itt különböző

beosztásokban tevékenykedett 1961. december 31-ig, nyugdíjba vonulásáig. Ő volt, pl. a Járási Tanács első adócsoport vezetője.

Berci bácsi a sport, de elsősorban a futball szerelmese volt. Mindig ott volt, ahol a sport, a futballozás érdekében tenni kellett valamit. A labdarúgással 10 éves korában, 1910-ben mint középiskolás kisdíák ismerkedett meg Miskolcon. Már 1913-ban rendszeresen részt vett az edelényi futballcsapat edzésein.

1921-ben állandó tagja volt a BSC csapatának. 1922-29 között nemcsak játszott, hanem mint intéző a legfontosabb vezetői tagja volt az Edelényi Iparosok Sport Egyletének. 1930-35 között hivatali vizsgái, majd jogi tanulmányai távol tartották a sporttól, de 1936-ban már szervezte az edelényi öregfiúk csapatát és aktívan futballozott is abban.

1937-ben az Edelényi Polgári Lövész Egylet sportkörét szervezte meg és mint ügyvezető elnök annak volt a vezetője 1938. augusztusáig.

1945. augusztus elsejéig a háború és a hadifogság után még egy évig a putnoki munkahely tartotta távol a községtől. Hazakerülése után a már a lábadozó sportegyesületnél elvállalja az ügyvezető elnöki tisztséget. 1954-ig nagy lelkesedéssel tett eleget vállalatának. Ekkor azonban sérelem éri, lemond a feladatról, de 1956. karácsonyán már újra ott találjuk. 1958 májusában az újjá alakult Járási Testnevelési és Sporttanács társadalmi elnökhelyettese, majd 1959. január 1-től kinevezett tisztségviselője, elnöke a járási vezetőtisztületnek. 1961. december 31-én innen megy nyugdíjba. E három évi, járási sportvezetői tevékenység mellett nagy segítséget nyújtott a község sportvezetőinek is.

Nyugalmozása után sem fordított hátat a sportnak. Különböző sportágak bajnokságának szervezését, irányítását végezte 1964-ig. Ekkor újabb vállalkozásba kezdett. Megszervezte az edelényi ipari szövetkezetek sportkörét, az edelényi Spartacus Sportkört. Ennek vezetője volt 15 éven át. 1979. március 16-ig, amikor a Spartacus az Edelényi Bányász Sportegyesülettel egyesült.

Dr. Pécsi Bertalan fáradtságot nem ismerve, szinte minden szabadidejét, vasárnapját, ünnepnapját feláldozva szervezte, irányította Edelény sportéletét évtizedeken át. Élete, tevékenysége eggyé forrott a község sportjával, motorja volt annak.

Sok évtizedes sporttevékenységének elismeréséül 1961. augusztusában megkapta „ A testnevelés és sport kiváló dolgozója” kitüntetést. A község sportkedvelő közönségének pedig a szeretete és a tisztelete övezte Őt, mint a község sportveteránját.

*Slezsák Imre
könyvtárigazgató
1982 július*

Előszó

„Nem könnyű feladatra vállalkoztam, amikor Slezsák Imre, járási könyvtárigazgató felkérésére és segítségével hozzákezdtem Edelény község sporttörténetének megírásához.

Csak igen kevés írásbeli dokumentumot sikerült felkutatnom, ezért azt a módszert választottam, hogy az iratok adatait teljes egészében papírra vettem, a hiányzókat pedig visszaemlékezéseimmel pótoltam. Jelentéktelennek látszó epizódokat, történéseket is azért, hogy a hézagokat ezzel befedjem. Igen jelentős részt tesznek ki írásomban a visszaemlékezéseim, de azoknak minden szava igaz, s így lett belőlük egyben Edelény sporttörténete is.

1913

Községünkben a sportélet első megnyilvánulása 1913 nyarán volt, amikor a városokban tanuló középiskolás diákok a szünidő alatt, az edelényi vásártéren rendszeres edzéseket tartottak az iskolákban elsajátított labdarúgó-sportágban. Már akkor nagyon jól képzett labdarúgó volt az edelényi **Varga Géza** (Varga Lajos és Kun Józsefné szül. Varga Ilona testvéröccse), aki kezdeményezője volt ennek a megmozdulásnak, valamint a finkei **Füleki Ferenc**, (id. Fürj Nándorné szül. Füleki Margit testvérbátyja).

Amikor az edzések során egy egységes csapat kialakult, megrendezték 1913. augusztus havában az első labdarúgó-mérkőzést Edelényben, a finkei réten. Az utolsó két héten már az edzéseket is itt tartották. Ez a mérkőzés igen nagy esemény volt akkor, mert Edelény község és környékének lakói ilyen még nem láttak.

A mérkőzésen az ellenfél egy jó képességű miskolci csapat volt, amelytől az edelényi csapat 3:1 arányban kikapott, de az ellenfélnek a győzelemért nagyon meg kellett küzdenie. Az edelényi csapat tag-

jai voltak: **Varga Géza** (az egy gólt ő szerezte), **Füleki Ferenc** és az ugyancsak finkei **Fürj Nándor**, továbbá az edelényi **Demeter Pál** (Kletz Istvánné szül. Demeter Mancika bátyja), **Kovács Imre**, **Markovics Gyula**, **Mogyoróssy Imre** és **Ödön** és még néhányan.

A mérkőzés után, estétől-reggelig nagyszabású táncmulatság volt a mérkőzés helyszínén, ahol színes lampionok világították meg az elkészített táncterületet és környékét. A táncmulatságon természetesen részt vettek a vendégcsapat játékosai és vezetői, és az edelényiekkel megvitatta a mérkőzés egyes részleteit, hasznos tanácsokat adtak a továbbiakra nézve.

Két hét múlva újabb mérkőzés volt. Ekkor a miskolci ellenfél még erősebb volt az előzőnél, az edelényi csapat pedig csak tartalékosan tudott kiállni. A vereség is nagyobb arányú volt az első, bemutatkozó jellegű mérkőzés 1:3 eredményénél.

Sportegyesületről nem lehetett ekkor még szó. A labdarúgósporot az 1908-ban alakult Miskolci Sport Egylet honosította meg a következő évben, 1909-ben, elsőként Borsod megyében és a ma is működő nagy múltú sportegyesületek, a DVTK, MVSC, MMTE (ma MÉMTE) is csak 1911-ben alakultak. Az, hogy 1913-ban már rendszeres edzések, és két labdarúgó-mérkőzés is volt Edelényben, nagy eredményként könyvelhető el, ami elsősorban Varga Géza érdeme, aki a későbbi időkben is élenjárt községünkben a sport megszeretése és fejlesztése terén.

Megérdemli, hogy már bevezetőben ejtsünk róla néhány szót. Az érettségi bizonyítvány megszervezése után, az első világháború idején, azonnal be kellett vonulnia katonának, mint minden 18 éves fiatalembernek. Hamarosan a harctérre került, majd később orosz hadifogságba, ahonnan a háború végeztével hazatérve, nem az érettségizettek számára, akkoriban szinte kötelező tisztviselői pályát választotta, hanem kereskedő lett. Vegyeskereskedését (a mai vasbolt helyén) kiválóan vezette, legjobb minőségű üzletté fejlesztette. Sok év után Miskolcon volt nagykereskedő.

Az 1913. évben megindult edelényi sportéletnek nem lehetett folytatása az 1914 nyarán megkezdődött első világháború miatt. Hosszú évek teltek el addig, amíg újra a béke időszaka köszöntött ránk és ismét szó lehetett a sportolásról.

1920-1921

Edelény község sportéletének kialakulásában igen jelentős esemény volt a Bódva-völgyi Bánya- és Iparművek Részvénytársaság 1920-ban történt megalakulása, azzal a célkitűzéssel, hogy a Coburg herceg tulajdonát képező, a múlt században megnyitott, de bizonyos idejű működés után megszüntetett, Nagyvölgyi kőszénbányát ismét üzemeltesse.

Ehhez megépítették az állomástól a bányáig az iparvasutat, a gőzmozdony részére gépházat, a kastély lakás és hivatal céljait nem szolgáló épületrészeiben ipari műhelyeket és raktárakat rendeztek be és renoválták a kastélynak azt a részét, amelyben ma a Járási Ügyészség van, a vezetők lakása és irodahelyiség céljaira. A bánya sok edelényi és környékbeli, különböző foglalkozású egyénnek biztosított munkaalkalmat és jó kereseti lehetőséget. Sok ember idegenből is betelepült ekkor Edelénybe, és a vállalkozás új vérkeringést hozott közösségünk gazdasági és kulturális életébe.

1920. augusztus 20-án népiünnepélyt rendeztek, amelyen volt labdarúgó-mérkőzés, zsákban futás, lekváros lepényevő verseny, kötélhúzás és estétől táncmulatság a kastély lovagtermében és egyéb szobáiban.

A labdarúgó mérkőzésre meghívták az 1920-ban igen jó hírnévre szert tett Sajószentpéteri Ifjúsági Sport Egylet (SISE) csapatát és ellenfélként egy edelényi játékosokból álló csapatot akartak kiállítani, de ekkor még nem lehetett Edelényben tizenegy játékost összeszedni. Ezért a SISE két csapatra való játékosokkal jött el Sajószentpéterről és SISE I. - SISE II. néven folyt le a mérkőzés, de ezzel sokat veszített érdekességéből, mivel nem edelényi csapat volt az ellenfél, de hírvesztésnek azért jó volt ez is.

A SISE I. csapatában két edelényi fiú játszott, akik egész évben erősségei voltak a sajószentpéteri csapatnak, mégpedig **Varga Géza**, mint jobb összekötő és **Classen Wiemand**, mint kapus. Utóbbi holland származású volt, akinek édesapja mint mérnök került az edelényi téglagyárhoz és innen 1921-ben Sajószentpéterre. Classen sajószentpéteri csapatokban, majd a Miskolci Vasutas Sport Club, végül a professzionista Miskolci Attila csapatában is játszott. Az augusztus 20-i edelényi mérkőzésen a SISE II. csapatában játszott **Somosi Fekete László**, akkor még sajószentpéteri fodrász.

Mielőtt a későbbi eseményekkel foglalkoznék, szükségesnek tartom ismertetni az 1920-21. évben Magyarországon űzött sportágakat, az akkori lehetőségeket, még a következő esztendőkből is, az újabb sportágak kifejlődésével.

Rendszeres sportolásról csak akkor beszélhetünk bármelyik sportágban, amikor már valamilyen bajnokságért folyik a küzdelem. 1920-1921-ben a következő sportágakban voltak bajnoki küzdelmek.

Atlétika, birkózás, evezés, kerékpározás, korcsolyázás, labdarúgás, súlyemelés (csak nehéz, könnyű és közép súlycsoportban), tenisz, torna, úszás, vívás, vízilabda, a nők számára pedig csak a műkorcsolya, tenisz és 1920 telétől az úszás. Ezek közül ma, 44-45 év után is, amikor állami, községi, üzemi, szövetkezeti támogatásban részesülnek sportegyesületeink, egyedül a labdarúgást űzik rendszeresen fiataljaink Edelenyben.

A ma olyan népszerű kézilabda-sportban nagypályás bajnokságot 1928-tól, kispályás bajnokságot 1951-től, kosárlabdában 1933-tól, röplabdában 1946-tól, asztaliteniszben 1925-től, valamennyi sportágban férfiak és nők számára egyaránt, míg tekében férfiaknak 1937-től van rendszeres bajnokság hazánkban. (A magyar sport kézikönyve, 1960 szerint.) Tehát egyedül a labdarúgás volt az, amely előbb kiszorította a füles labdát a diákok körében, majd igazi tömegsport, valóságos népi sport lett Magyarországon, mert később városon és falun egyaránt rúgták és ma is rúgják a bőrlabdát a fiatalok, és a mérkőzések vonzották a nézők tömegeit. A legnépszerűbb sportág lett Magyarországon.

Községünkben ehhez a következők szerint jutottunk el:

A Boldvavölgyi Bánya és Iparművek Rt. munkássága az 1921. március 6-án megtartott alakuló közgyűlésén létrehozta a Boldvavölgyi Sport Clubot, amelynek ideiglenes elnökévé **Skruván Pál** művezetőt választotta meg, az akkori idők szellemének megfelelően, díszelnökké pedig az üzem igazgatóját, **Nádasdy Bélát**.

Az itt dolgozó kubikosokkal hozzákezdtek a sportpálya megépítéséhez, a nagyvölgyi bányához épített iparvasúttól nem nagy távolságra, észak-déli irányban, a Bódva folyó partján, a vasúttól északra. A pálya mérete 110 méter hosszú és 60 méter széles volt. Ehhez az előző időkben legelőnek használt terület túlsó, északi részét 14-15

méter hosszán, közel fél méter magasságban fel kellett tölteni, de hamarosan kitűnő talajú labdarúgópálya létesült községünkben.

A sport club megalakulása után megkezdődött a labdarúgócsapat szervezése. **Skrován Pál** művezető már 1920 őszén magával hozta Budapestről az üzemhez **Del Medikó Antalt** (Gólem), **Vöröst** és **Ballát** (Bütyök), a budapesti II. osztályú „Fővárosi Ifjak Atlétikai Köre” labdarúgócsapatának volt játékosait (zárójelben azért írom a fővárosból magukkal hozott becenevüket, mert Edelényben később sokan csak így ismerték őket), majd az 1920-21. évi bajnokság őszi fordulójának befejezése után Skrován unokaöccse **Koffler Károly**, az I. osztályban szerepelt budapesti Vasas jobbszélsője is Edelénybe költözött. Rajtuk kívül még más futballozni tudó fiatalok is kerültek a bányaiüzemhez és így 1921 kora tavaszán megkezdődhetnek az edzések, a pálya elkészüléséig a vásártéren.

A BSC csapatának első mérkőzése előtt Budapesten egy kiváló minőségű, komplett labdarúgó felszerelést vásároltak, keresztben csíkos fekete-fehér mezt, fehér nadrágot és fent fehér csíkos fekete sportszárát.

A hétről-hétre vezetett akkori feljegyzéseim alapján most leírom a Boldvavölgyi Sport Club dicsőséges, de rövid életű szereplésének történetét. (Csak labdarúgó-szakosztály működött).

1921. április 10. Sajószentpéteri Ifjúsági Sport Egylet - Boldvavölgyi Sport Club 4:2 (4:1) Sajószentpéter. (Félbeszakadt)

BSC csapata: Gombár, - Vörös, Jechtl, - Skrován, Del Medikó, Kokner, - Leer, - Varga, Koffler, Pécsi, Balla.

A II. félidő 15. percében, a lehetetlenül ítélkező bíró Kofflert feleselés címén kiállította, amiért ő, mint csapatkapitány, a BSC-t levonultatta a pályáról.

A gólokat Koffler lőtte, az elsőt tizenegyesből (álló helyzetből).

A Sajószentpéteren történt bemutatkozás minden tekintetben rosszul sikerült. A bajnokságok akkor őszi-tavaszi fordulós rendszerben voltak lebonyolítva, s ezért a tavasszal alakult BSC csak barátságos mérkőzéseket játszhatott. A csapatösszeállításról tudni kell azt, hogy akkor kapussal, két háttérrel, három fedezettel és öt csatárral játszottak a csapatok és az egész csapatban csak ketten voltak edelényiek, Varga Géza és e sorok írója. A többi játékos mind idegenből került ide. A kapus csak szükségkapus volt. Az edzőmérkőzé-

sek nélküli, teljesen összeszokatlan csapat az első félidőben gyengén játszott, de a másodikban már fölényben volt és kár volt, hogy a mérkőzés nem fejeződhetett be, mert a kiegyenlítés elérhetőnek látszott.

A BSC játékosairól még annyit, hogy az idegen játékosok egyike sem volt környékbeli. Jechtl pld. osztrák fiú volt, akit a közönség csak „Pepi” néven ismert, mert ő általában úgy mutatkozott be: „Pepi, a pal bekk.”

A sajozsentpéteri első mérkőzés utáni napon Koffler táviratot kapott a Budapesti Vasastól: „Azonnal gyere, csapatunkat a kiesés veszélye fenyegeti.” Az 1919-1920. évi budapesti bajnokságban a Vasas 15 csapat közül a hatodik helyen végzett, az 1920-1921. évi bajnokság tavaszi fordulójában azért csúszott le, mert két játékosa külföldre távozott, Koffler pedig Edelénybe költözött. Ő azonnal csomagolt és kedden reggel már visszatért Budapestre. Ott csapata a tavaszi szezón végén 13 csapatból a tizenegyedik helyen végzett és a 12. BAK., a II. osztályú egyik csoportgyőztes BSE és a „Hlavay-Kupáért” az I. osztályban játszott két egyetemi csapat: MAFC és BEAC közül jobb helyezést ért el Műegyetem csapataival az I. osztályban maradásért, illetve a feljutásért megrendezett osztályozó mérkőzéseket első helyeztként megnyerve, biztosította a Vasas I. osztályban való bentmaradását. Ennek megtörténte után Koffler azonnal visszaköltözött Edelénybe.

Koffler váratlan távozása a BSC-nél egy kis megtorpanást okozott, de a csapat tovább folytatta az edzéseket a vásártéren, ahol még kapufa sem volt beállítva.

1921. május 5. Boldvavölgyi Sport Club - Szendrői Atlétika Club 13:1 (7:0) Szendrő. A SzAC bemutatkozó mérkőzése. BSC csapata: Matyuga,- Melega,- Skrován, Del Medikó, Leer,- Rozinay, Vörös, Klokner, Pécsi, Balla.

Góllövők: Pécsi (5), Vörös (4), Klokner (4). A BSC az egy gólt 11-esből kapta. A SzAC kapusa igen gyengén védett.

Koffler távozása után sikerült a BSC-nek végre kapust szereznie **Matyuga István** (DVTK) személyében és tovább erősödött a csapat **Mologa Bélával** (Szolnok). A szendrői mérkőzésen Varga Géza nem játszhatott, mert előzőleg mellhártyagyulladásban megbetegedett, s így került be a csapatba újoncként az edelényi **Rozinay László**.

A Szendrői Atlétikai Club 1921. április 17-én alakult, elnöke Dr. Sándor Zoltán volt, helyettes főtitkár Hankóczi József, védnök: Dr. Lipták Pál, volt államtitkár. (A sportkör alapszabálya szerint, melyet jóváhagyás végett a belügyminiszterhez terjesztettek fel.)

Az Edelényi járásban, az edelényi BSC után, Szendrőn alakult a második sportkör.

1921. május 26. Boldvavölgyi Sport Club - Szendrői Atlétikai Club 8:0 (4:0). (Szendrő)

BSC csapata: Matyuga,- Melega,- Jechtl,- Skrován, Del Medikó, Klokner, Vörös, Varga, Pécsi, Balla.

Góllövők: Vörös (5), Pécsi (2), Varga (1).

A SzAC első mérkőzése óta sokat fejlődött. Erőss, az új hátvéd a főerőssége a csapatnak.

1921. június 5. Boldvavölgyi Sport Club - Szendrői Atlétika Club 4:0 (0:0) (Edelény). A BSC pályaaavató és edelényi bemutatkozó mérkőzése.

BSC csapata: Matyuga, Melega, Jechtl, Skrován, Del Medikó, Leer,- Klokner, Vörös, Varga, Pécsi, Balla.

Góllövők: Varga, Pécsi, Del Medikó, Vörös.

Az I. félidő eredménytelenségét az új, szokatlan, homokos pálya okozta. A hercegi bérlővel támadt vita miatt (a pályahasználat kérdésében), a tervezett pályaaavató ünnepség elmaradt. Csak az ekkor játszott csapatról és vezetőiről készítettek fényképfelvételt. (Ez az egyetlen fénykép, amely a BSC csapatáról fennmaradt.)

1921. június 12. Boldvavölgyi Sport Club - Sajószentpéteri Iparosok Labdarúgó Csoportja 4:0 (4:0) Edelény.

BSC csapata: Matyuga,- Melega, Jechtl,- Balogh, Del Medikó, Leer,- Klokner, Vörös, Varga, Pécsi, Balla.

Góllövők: Vörös (2), Balla, Varga (11-esből)

Szép, sima, barátságos lefolyású mérkőzés.

1921. június 19. Sajószentpéteri Iparosok Labdarúgó Csoportja - Boldvavölgyi Sport Club 2:0 (1:0). Sajószentpéter.

Bíró: Kerekes (SILCs)

BSC csapata: Matyuga, Melega, **Gombár**,- Skován, Del Medikó, Leer,- Klokner, Vörös, Varga, Pécsi, Balla.

1921. június 5-én, az új sportpálya avató ünnepségén szerepelt futballcsapat és vezetői

*A pályaavatáson szerepelt edelényi futballcsapat összeállítása
(Blasz Lipót edelényi nyomdájában készült)*

Mivel egy délután, ugyanazon a pályán **három** mérkőzést kellett lejátszani, csak 30 perces félidők voltak. A SILCs-nek sikerült a félidők közepe táján egy-egy gólt rúgni, amit a BSC állandó fölénye dacára sem tudott kiegyenlíteni. Ennek fő oka az idő rövidegének kívül, a BSC csatársor kapu előtti helyzeteinek túlkombinálása.

1921. június 26. Boldvavölgyi Sport Club - Sajószentpéteri Bányászok Sport Clubja 4:0 (3:0) Edelény.

Bíró: Del Medikó (BSC)

BSC csapata: Nyerges (Budapesti Vasas),- Melega, Jechtl,- Matyuga, Reiner (Budapesti Vasas), Klokner,- Varga, Vörös, Koffler, Pécsi, Balla.

Góllövők: Pécsi (2), Koffler és egy öngól (Varga lövéséből).

A BSC megsemmisítő fölényel játszott.

A Budapestről visszatért Kofflert meglátogatták játékosai: Nyerges és Reiner, a Budapesti Vasas I. csapatának játékosai és vendégként játszottak az edelényi csapatban.

Ennek a mérkőzésnek a történetéhez tartozik, hogy amikor a mérkőzés végét jelző sípszó elhangzott, odaszaladt hozzám a vendégként középfedezetet játszó Reiner István és ezt a meglepő kérdést intézte hozzám: „Uram! Hol játszott maga eddig?!” Én ezt a választ adtam: „Sehol. Én eddig csak diákcsoportokban játszottam.” Reiner, aki később a magyar válogatottban is játszott, válaszomra a következő kijelentést tette: „Akkor egy napig ne maradjon tovább Edelényben. Jöjjön fel Pestre, magából hamarosan nagy játékos lesz.” Ezen a mérkőzésen nem Koffler, hanem én voltam a legjobb csatár, mert volt érzékem hozzá, hogy labda nélkül tisztára játsszam magam, és ezért a legtöbb labdát én kaptam a támadó középfedezetet játszó Reinertől, és azokat mind jól megjátszottam, mert a 2 gólon kívül lőttem még két kapufát is, és több lövésemet az igen jól védő szentpéteri kapus hárította. Egy pillanatig sem hittem, hogy helyes Reinernek a képességeimről alkotott véleménye, meg azután, hogy is hagytam volna én cserben a szülőfalum csapatát.

Ezzel az epizóddal kapcsolatban kell még elmondanom, hogy akkor még nem volt szokás a csapatoknak a mérkőzés után a pálya közepén való felsorakozása, a közönség üdvözlése végett; továbbá ekkor még nem tegezték egymást a játékosok, hacsak nem voltak különösebben jó barátságban. Milyen furcsa ma mindenkinek, de akkor

úrnak szólították egymást a játékosok, nemcsak a budapesti Reiner engem, és én Kofflert s társait, hanem később az edelényi fiúk is egymást kölcsönösen.

1921. június 29. Boldvavölgyi Sport Club - Sajószentpéteri Ifjúsági Sport Egylet 6:0 (2:0) Edelény.

Bíró: Harangi (Miskolc)

BSC csapata: Matyuga,- Melega, Jechtl,- Klokner, Del Medikó, Leer,- Vörös, Varga, Koffler, Pécsi, Balla.

Góllövők: Koffler (4), Pécsi és Balla.

Fényes revánsot vett a BSC csapata rivális ellenfelén. Lelkes, odaadó, önzetlen, szép kombinációs játékkal megérdemelten érte el nagyarányú győzelmét. Koffler ragyogóan játszott. Az egyik góljánál több védőt átcselvezve, a kifutó Classen Wienand kapust is kicselezte és egy gyors fordulattal hátraarcot csinált és elegáns mozdulattal sarokkal küldte kapuba a labdát.

1921. július 3. Boldvavölgyi Sport Club - Sajószentpéteri Üveggyári Munkások Sport Egylete 9:0 (4:0) Edelény.

BSC csapata: Matyuga,- Melega, Jechtl,- Klokner, Del Medikó, Bezuseh,- Vörös, Varga, Koffler, Pécsi, Balla.

Góllövők: Koffler (3), Varga (3), Pécsi (2), Vörös (1)

A BSC könnyedén játszva verte meg ellenfelét, amelynél egy klasszissal volt jobb.

1921. július 10. Miskolc Atléták Köre - Boldvavölgyi Sport Club 2:1 (2:0) Edelény.

Bíró: Harangi (Miskolc)

BSC csapata: Matyuga,- Melega, Jechtl,- Klokner, Bezuseh, Leer,- Vörös, Varga, Koffler, Pécsi, Balla. (Del Medikó hiányzik, oka a vereségnek.)

Góllövő: Koffler.

Rekordszámú közönség előtt, sportünnepély keretében mérkőzött először miskolci csapattal a BSC. Az első kísérlet kudarcra végződött. Sorozatos győzelmei után a BSC meglepetésszerűen vereséget szenvedett ellenfelétől, de nem megérdemelt vereséget. Az erkölcsi győzelem határozottan az övé. Az I. félidő első negyedóráját kivéve, amikor lélek nélkül és rendszertelenül játszott a csapat, és amely idő alatt sikerült a MAK-nak a 2 gólt megszerezni. A mérkőzés alatt, különösen a második félidőben, megsemmisítő fölényben játszott a

BSC. Hatalmas iramot diktálva, teljesen leszögezte ellenfelét kapujához, de ennek dacára sem tudott kiegyenlíteni; egyrészt azért mert idegesen játszott csatársora, s emiatt sok kedvező gólhelyzetben hibázott, másrészt azért, mert Fischer kapus, a MAK kapuját rendkívüli bravúrral védte. A BSC minden támadása megtört az ő remek védésén.

A MAK csapata nem tartozott az Észak-Magyarországi Labdarúgó Alsövetség (Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves és Nógrád megye) élcsapatai közé, mert ezek a csapatok a miskolci alosztályban a DVTK, az MVSC., a Diósgyőri AC, Miskolci Munkás TE, Sátoraljaújhelyi AC voltak, de ha bármelyik vidéki csapathoz utaztak a nyári bajnoki szünetben barátságos mérkőzésre a csapatok Miskolcra, nemcsak 1921-ben, hanem a későbbi években is tapasztaltuk, más csapatokból erősítésként vitt játékosokkal utaztak az őket meghívó ellenfelükhöz, amelynek meg kellett vendégnie a városi csapatokat. A BSC ellen győztes MAK sokkal jobb játékerőt képviselt annál, (Fischer kapus nélkül is), mint amilyennel előtte és utána a bajnokságban szerepelt.

Fischer Lajos a BSC csapata ellen játszott először és utoljára a MAK csapatában. Előző héten, július 3-án Budapest B válogatott csapata ellen játszottak (eredmény 2:2) és a budapesti csapat kapuját Fischer védte. Ekkor a magyar válogatott részére kizárólag Budapest adta a játékosokat, nem volt országos bajnokság, mint most (NB I., NB II., NB III.). Fischer rendkívüli tehetségű kapus volt, de bohém és nagyon szegény fiú volt. Hogy-hogynem Fischer nem utazott vissza a B válogatott csapattal Budapestre, hanem Miskolcon maradt a MAK-nál. Így került szembe egy hét múlva a BSC-vel.

A BSC a pályaaavató ünnepséget ez alkalommal tartotta meg. Hatalmas sátrat építettek a pálya mellett, amelyben estétől kultúrműsor és táncmulatság volt. Villanyvilágítás akkor még nem volt Edelényben, de a sátorban és környékén villanyáramot szolgáltatnak. Kihozatták Miskolcra a katonazenekart, amely fúvószenekarként játszott a sportpályán, és mint vonószenekar a táncmulatságon, felváltva cigányzenekarral. A mulatság vége az lett, hogy Koffler és társai, tehát a budapesti fiúk kedvéért, Fischer nem utazott vissza reggel a MAK csapatával, hanem itt maradt Edelényben. A szakmája lakatos volt, dolgozni nem igen tudott, de itt ő kapta ezután a mű-

helyben a legmagasabb órabért. Egyedül ő volt az, aki mint labdarúgó került a Boldvavölgyi RT-hez, a többi játékos mind kiváló szakmunkás volt.

A közönségről is szólni kell. A pálya elkészültétől, tehát amióta itthon is játszhatott a csapat, mivel a pályán öltöző nem volt, sőt lakás sem volt akkor még a közelben sem, a BSC csapata a kastélyban öltözött és onnan a pályára menet, a vashídtól kezdve a Tót utcán át, a mérkőzés felállási sorrendjében, tehát elől a három védőjátékos, középen a három fedezet és utána az öt csatár, nótaszóval meneteltünk ki a pályáig. És mivel a pesti fiúk igen jó nevű vasas dalárdában énekeltek Budapesten, a többi játékosal és néhány vezetővel kiegészített és akkorra már énekekben is jól összehangolt csapat, énekekben is tudott Edelényben valami újat produkálni. Ezért körülöttünk, mögöttünk özönlött a nép a pályára, különösen amikor a MAK elleni és még egy másik mérkőzésen a miskolci katonazenekar már az állomástól a pályáig zeneszóval vonult végig a falun. A vashídnál a csapat csatlakozott a zenekarhoz. Ahogy mondták akkor, ez az énekes, zenés felvonulás olyan reklám volt, hogy még a „vénesszonyok” is jártak meccset nézni.

1921. július 17. Boldvavölgyi Sport Club - Sajószentpéteri Bányászok Sport Clubja 5:0 (3:0) Sajószentpéter.

BSC csapata: Fischer,- Melega, Jechtl,- Matyuga, Bezsueh, Klokner,- Vörös, Varga, Koffler, Pécsi, Balla.

Góllövők: Koffler (3) egyet 11-esből (Koffler minden 11-est helyből, nekifutás nélkül rúgott), Pécsi és Varga.

Óriási hőségben folyt le a mérkőzés, ami miatt a győztes csapat részéről lanya volt az iram. A BSC könnyen győzött.

1921. július 24. Boldvavölgyi Sport Club - Borsodi Atléták Köre 0:0 Edelény

Bíró: Tatár (BAK)

BSC csapata: Fischer, Melega, Balogh, Matyuga, Del Medikó, Klokner, Vörös, Varga, Koffler, Pécsi, Balla.

A BSC a jobb csapat, de a BAK játékosai lelkes játékkal megüti minden góllövési kísérletét. A BAK játékosai közül a védők túl erélyesen játszottak, a jobbfedezetük határozottan durván. Fischer néhány szép védést produkált. A bíró gyengesége miatt a játék, mindkét részről, olykor-olykor eldurvult.

1921. július 31. Boldvavölgyi Sport Club - Testvériség Torna Clubja (Miskolc) 2:2 (2:1) Edélény.

BSC csapata: Fischer,- Vörös, Melega,- Bezsuch, Del Medikó, Leer,- Klokner, Varga, Koffler, Pécsi, Balla.

Góllövők: Pécsi és Koffler.

Teljesen egyenlő erők küzdelme. A vezető gólt mindig a BSC szerzi meg, de a TTC rövidesen kiegyenlít. A TTC a második gólját egy szabadrúgás után keletkezett kapu előtti kavarodásból szerezte meg.

1921. augusztus 7. Boldvavölgyi Sport Club kombinált - Szuhakállói Sport Egylet 0:0 Edélény.

Bíró: Koffler (BSC)

BSC csapata: Fischer,- Vörös, Melega,- Klokner, Matyuga, Gombár,- Zaffiry, Drótos, Szántó, Kiss, Rozinay

Mindkét csapatban a védelem erős, a csatársor gyenge, így meglehetősen nívóttan küzdelem. A BSC 2 gólt is ért el, az egyiket Szántó fejeséből, a másikat a második féldőben csatárt játszó Vörös lövéséből, de a bíró lesállás miatt, egyiket sem ítélte meg. Igen jó bíró volt Koffler.

1921. augusztus 14. Boldvavölgyi Sport Club - Szendrői Atlétikai Club 3:2 (1:2) Edélény.

Bíró: Fodor (SzAC)

BSC csapata: Fischer,- Koffler, Klokner,- Matyuga, Del Medikó, Knapik, Vörös, Varga, Bakonyi Pécsi, Balla.

A II. féldőben Vörös játszott jobb hátvédet és a csatársor így alakult: Bakonyi, Koffler, Varga, Pécsi, Balla

Góllövők: Varga (2) és Koffler (11-esből)

A BSC elbizakodottan játszott, aminek eredménye, hogy ő kapja az első gólt, amit Koffler 11-esből kiegyenlített, majd Fischer hibájából újra a SzAC szerezte meg a vezetést. A II. féldőben kidomborodott a BSC technikai fölénye és gyönyörű kombinatív játéknak eredménye az elért győzelem. Mindkét gól ekkor úgy esett, hogy a Bakonyi-Koffler jobbszárny vezette a támadást és beadásukból Varga kapásból 2 hatalmas gólt lőtt.

Először játszott a csapatban Bakonyi és Knapik. Bakonyi a budapesti I. osztályú „33” FC játékosa volt és úgy került Edélénybe,

hogy Miskolcon volt tényleges katona, ahol Koffler találkozott vele és elhívta Edelénybe.

Nádasdy Béla, a Bánya és Iparművek igazgatója (egyébként nyugalmazott ezredes) elintézte, hogy áthelyezzék az Edelény járási katonai parancsnoksághoz írnoknak. Ősszel esedékes volt a leszere-lése és ígéretet kapott, hogy ekkor alkalmazni fogják a vállalatnál tisztviselőként, így állandó BSC játékos lesz.

Meg kell említeni azt a nagyarányú fejlődést, amit a szendrői csapat elért néhány hónap alatt. (Lipták féle bánya megnyitása eredményeként.)

1921. augusztus 15. Boldvavölgyi Sport Club - Ózdi Kereske-dők és Iparosok Sport Egylete 3:2 (2:1) Ózd. A II. félidő 20. percétől bíró: Koffler.

BSC csapata: Fischer,- Vörös, Melega,- Matyuga, Del Medikó, Klokner,- Bakonyi, Koffler, Varga, Pécsi, Balla.

Góllövők: Pécsi, Koffler (11-esből) és Varga.

A BSC már 2:0-ra vezetett, amikor az OKISE megszerezte első gólját. A második félidőben 3:1-re vezető BSC-vel szemben a mér-kőzés utolsó percében 3:2-re javította az eredményt a hazai csapat.

A második félidőben, a bíró gyengesége miatt a játék annyira el-durvult, hogy a 20. percben az ózdi játékosok durva játéka miatt az erélyesen tiltakozó Kofflert a bíró kiállította. Előzőleg az edelényi csapat testi épségének megóvása érdekében le akart vonulni a pályá-ról. Furcsa eset, hogy a kiállítás után a két csapat közös megegyezése alapján Koffler vezette tovább a mérkőzést a 20. perctől, mindkét csapat és a közönség teljes megalégedésére. A BSC csapata végig sportszerűen játszott és színvonalas játékot mutatott be. A kiállítás után 10 emberrel játszott.

Az ózdi Vasgyári Alkalmazottak Sport Egylete az első világhá-ború előtt alakult, de a háború miatt hosszú időn át szüneteltette mű-ködését, és ezért 1921-ben az OKISE volt Ózd reprezentáns csapata.

1921. augusztus 20. Szuhakállói Sport Egylet - Boldvavölgyi Sport Club 1:1 (1:0) Szuhakálló.

Bíró: Kerekes (SzSE)

BSC csapata: Fischer,- Vörös, Jechtl,- Skrován, Del Medikó, Klokner,- Knapik, Varga, Koffler, Pécsi, Balla.

Góllövő: Koffler.

A BSC elbizakodottan, s könnyelműen játszott, amit az SzSE ügyesen kihasználva, a BSC közvetlen védelmének hibájából megszerezte a vezető gólt. A II. félidőben komolyan belefeküdt a csapat a játékba, kiegyenlített, de a győztes gólt már nem bírta megszerezni. Knapik kapásból lőtt gyönyörű gólját a bíró nem ítélte meg, azon a címen, hogy a labdát a szuhakállói játékos kézzel érintette, még mielőtt a gólvonalon áthaladt volna.

Így tizenegyest ítélt, amit Koffler, a szabályos méretnél 75 centiméterrel rövidebb kapu mellé lőtt.

Szuhakálló csapatát a malombérlő Kerekes szervezte, aki vizsgázott játékvezető volt (akkoriban szigorúan csak bírónak nevezték a játékvezetőket). A csapat tagjai a mai Alberttelepi Bányauzem dolgozóiból és a környékbeli diák futballistákból tevődtek össze, de mindenesetre jó együttes volt. Sok nézője volt a mérkőzésnek, amelyet igen jól megrendeztek. Szendrő után tehát Szuhakállón volt a legközelebbi sport megmozdulás.

Itt kell megemlékeznem az utazásról. A vidéki mérkőzésekre, tehát Szendrőbe, Sajószentpéterre és Szuhakállóba szekérral utazott a BSC csapata. A vállalat adott mindenkor két igásszekeret, amelyekre három ülésdeszkat tettek és egy-egy ülésen három személy, a saroglyában kettő, egy a kocsis mellett, így tizenegy személy utazott egy szekéren. A vezetőkön, játékosokon és a szertároson kívül még néhány drukker (ma szurkoló) is a csapattal tarthatott, akik tettek a csapat érdekében valamit.

A szuhakállói mérkőzésre a csapat nem az országúton, hanem a Cseresen át utazott. Az út ekkor csak dűlőút volt, a második világháború előtt csinálták meg olyanra, amilyen most. Az egyik szakaszon, lefelé a lejtőn, olyan rossz volt az út, hogy a kocsis megkért minket, szálljunk le, mert lehetetlen ezt az útszakaszt nagy teherrel a felborulás veszélye nélkül megtenni. Mi szót is fogadtunk, de az utánunk jövő másik szekéren ülők heccet csináltak belőle és nem voltak hajlandók leszállni. Alig haladtak valamit, egyszer csak azt láttuk, hogy a szekér kerekei az égnek állnak, az utasok javarészt a szekér alatt.

Ebből a helyzetből kiszabadulva, egyikük a lábát, másik a karját, harmadik a vállát tapogatta, az ütődéstől, azt fájdalva, de szerencsére senki nem szenvedett olyan sérülést, hogy a mérkőzésen ne játszhatott volna, és így csak jót nevettek az eseten.

A hűsítő italtól csak annyit, hogy az itthoni mérkőzések után, a kastély udvarán, a fák alatti hűs részen, terített asztal várta a csapatot. Mértékkel jó bor és több szódavíz (akkor a sörfogyasztás még minimális volt hazánkban). Elpoharazgatva, dalolgatva, másfél-két órát még együtt töltött a társaság.

A csapatszellem pályán és a fehér asztalnál egyaránt kitűnő volt. Az igénytelenség jellemezte a játékosokat.

Jechtl Szuhakállón játszott utoljára a csapatban, mert egy nő kedvéért Edelényből is tovább vándorolt.

1921. augusztus 12. Boldvavölgyi Sport Club II. - Edelényi Iparosok Sport Egylete 3:0 (3:0)

Bíró: Koffler (BSC)

BSC csapata: Fürj III.,- Fürj II., Ádám, Gáspár, Leer, Vecsernyés, Fürj I., Drótos, Knapik, Kiss, Rozinay.

Góllövők: Kiss (2) és Drótos

A két fiatal csapat bemutatkozó mérkőzése. Különösen az EISE-nél még egészen kezdetleges játék. A BSC II. a második félidőben, támadó szerepében már nem bírta azt az iramot, amit az első félidőben diktált, s ezért is nem tudott több gólt elérni. A mérkőzést 10 emberrel játszotta végig, mert Ádám az első percben megsérült és végleg kiállt.

1921. augusztus 28. Boldvavölgyi Sport Club - Miskolci Atléták Köre 2:0 (0:0) Edelény

Bíró: Galgóczi (MVSC)

BSC csapata: Fischer,- Melega, Bakonyi,- Matyuga, Del Medikó, Klokner,- Vörös, Varga, Koffler, Pécsi, Balla.

A BSC csapata nagyszabású zászlószentelő ünnepélye alkalmával vett fényes revánst ellenfelén, múltkori legyőzéseért. Győzelme megérdemelt volt. Az első félidő képe még egyenlő erők küzdelmét mutatta, a második félidőben mindjobban kibontakozott a BSC fölénye. Sorozatos támadásainak gyors tempója miatt a MAK kifulladt, aminek következtében visszaesett és a BSC két góllal biztosította magának a győzelmet. A második gólt a miskolci kapus hibájából szerezte meg. A II. félidő 20. percében a földön fekvő Fischert, a MAK bal összekötője fejberúgta, úgy, hogy ájultan vitték ki a pályáról. Helyette visszatérteig Matyuga védett. A mérkőzés elejétől a végéig szép és élvezetes volt. Erős iramú játék, különösen a BSC részé-

ról a II. félidőben. A II. félidőből, az ünnepély elhúzódása miatt, a sötétedésre tekintettel, csak 33 percet lehetett játszani.

Az előzetes tervek szerint, ezzel az ünnepéllyel és mérkőzéssel lezárult a BSC életének első, fontos szakasza. A zászlóavatás is ezt a célt szolgálta. A meghívóval külön meghívtak a BSC fekete-fehér színű zászlójának rúdjaiba egy-egy zászlószeget ütöttek be, egy jelmondat elmondása közben. Persze ezekre a vendégekre az az erkölcsi kötelezettség hárult, hogy bizonyos tetszés szerinti összeget adományoztak a BSC javára. Az értékes zászlóra a BSC jelvénye volt hímezve: fekete alapon fehér hímmzéssel a bányász jelvény és BSC felirat. Erre az alkalomra új felszerelést kapott a BSC: fehér ing (nem trikó, tehát nem pamutból), rajta ugyanolyan jelvény, mint a zászlón, fekete nadrág, fekete-fehér harisnyaszár. Ez alkalommal is közreműködött a teljes létszámú miskolci katonazenekar, és estétől ismét táncmultság volt. A mérkőzésre egy kis tribünt is építettek. A mérkőzéseken a Boldva felé eső részen volt az állóhely, az innenső részén, a pálya hosszában az ülőhely (három sor rögzített lóca). Ahogy most az Edelényi Bányász Sportkör pályáján, sokan állnak az ülőhelyek mögött, ugyanúgy volt a BSC idején is.

A tervek szerint szeptembertől kezdődött volna a BSC komolyabb, munkás hétköznapijainak időszaka, vagyis az Észak-Magyarországi Labdarúgó Alsövetség által lebonyolított bajnokságban való részvétel. További erősítésekkel a csapatot Észak-Magyarország legjobb csapatainak sorába szándékoztak fejleszteni. Az akkor érvényben volt átigazolási szabályok szerint a játékosok, Kofflert kivéve, aki még júniusban is játszott a Budapesti Vasasban, általában átigazolhatók voltak a BSC-hez. Augusztus közepén, amikor a hóvégi ünnepség megrendezése volt a téma a Boldvavölgyi Bánya és Iparművek, valamint a Boldvavölgyi Sport Club vezetőinek, és néhány meghívottnak, mint Varga Géza és e sorok írója, részvételével megtartott értekezleten, még a vállalat, és a sport club vezetői, egyaránt a legteljesebb reménységgel voltak eltelve a jövő iránt. Talán ezt bizonyítja az is, hogy szeptember 15-től engem is alkalmaztak volna tisztviselőként a vállalatnál.

Ezért a MAK elleni mérkőzés után kedden, az edzésen a legnagyobb csodálkozással értesültem arról, hogy aznap reggel Fischer, Koffler és Del Medikó elutaztak Budapestre, és végleg búcsút mond-

tak Edeléynek. Ebből azt következtettük, hogy valami baj van a vállalatnál. Voltak olyan hírek, hogy Coburg herceg nem hajlandó továbbra is hozzájárulni a beruházásokhoz, mert az nem kifizetődő. (Coburg herceg alatt persze a Budapesten székelő úgynevezett Jószágkormányzóságot kell érteni). Nem tartozik ide, hogy megállapítsam, mi volt a hiba okozója, a hibás vezetés, vagy más egyéb tényező, de tény, hogy a Boldvavölgyi Bánya és Iparművek nem sokáig maradt életképes, és azután csődbe került. Ezzel a BSC sorsa is megpecsételődött.

Szeptember 4-én, a remélt bajnoki mérkőzés helyett, semmi más sportprogram nem volt. Azután még a következő barátságos mérkőzések voltak:

1921. szeptember 11. Boldvavölgyi Sport Club - Szendrői Atlétika Club 3:0 (1:0) Edelény.

BSC csapata: Matyuga,- Melega, Klokner,- Leer, Bakonyi, Gombár,- Knapik, Vörös, Varga, Kiss, Balla.

Góllövők: Balla, Bakonyi és Knapik.

A BSC legjobb játékosainak elvesztése után, az első mérkőzésen, azok játékbeli tudását lelkesedéssel, törekvő odaadással pótolták, aminek eredménye volt a meglepetésszerű, nagyarányú győzelem. A nap szenzációja Bakonyi remek gólja volt.

Én egész évben csak ezen az egy mérkőzésen nem szerepeltem, mert Szendrőládon voltam búcsún Joó Károly barátomnál. Megérte, mert ott a jövő számára egy nagyszerű labdarúgó-játékost fedeztem fel Kaáli Géza személyében.

1921. szeptember 18. Boldvavölgyi Sport Club - Edélényi Iparosok Sport Egylete 9:0 (5:0)

Bíró: Skrován

BSC csapata: Matyuga,- Melega, Tatár,- Leer, Pécsi, Gombár,- Knapik, Vörös, Varga, Kaáli, Balla.

Góllövők: Kaáli (4), Varga (2), Vörös (2), Balla (1)

Az EISE négy BSC II. csapatbeli játékosal megerősítve állt ki, de még így sem lehetett méltó ellenfele a BSC-nek, az aránytalan erő küzdelme volt a mérkőzés. A BSC csapata, technikai fölényét kihasználva, állandóan támadott, az EISE csak lefutásokkal kísérletezett.

E mérkőzés után tovább folytatódott a BSC játékosok elvándorlása. Bakonyi, Matyuga és Knapik volt a következő.

Az elköltözötték közül Koffler visszatért a Budapesti Vasashoz, Bakonyi a „33”. Futball Clubhoz, tehát volt sportegyesületükhöz, míg Fischer a II. osztályú Wekerle-telepi Sport Clubtól, a budapesti II. osztályú bajnokságból akkor az I. osztályba feljutó Vívó és Atlétika Clubhoz igazoltatta át magát. Fischernek igen nagy része volt abban, hogy az I. osztályban újonc csapata 1921-1922 és 1922-1923 évben a hatodik, 1923-1924-ben az ötödik, 1924-1925-ben a hetedik helyen végzett a bajnokságban. Koffler csapata, a Vasas, 1922-1923-ban negyedik, 1924-1925-ben a harmadik helyezett volt. Fischer Lajos 1924 augusztusában volt először magyar válogatott és azután még nyolcszor védte a válogatott csapat hálóját (egyszer Budapest-Zágráb városközi mérkőzésen játszott). („A magyar futball és Magyar Labdarúgók Szövetsége 1897-1901-1925” című könyvből vett adatok.)

1921. október 23. Szendrői Atlétikai Club - Boldvavölgyi Sport Club 3:2 (3:0) Szendrő

Bíró: Ivanics (SzAC)

BSC csapata: Kiss,- Melega, Klokner,- Drótos, Leer, Gombár, Rozinay, Vörös, Varga, Pécsi, Balla.

Góllövők: Vörös és Pécsi.

Az erősen meggyengült BSC-nek már a kezdésnél sem volt esélye a győzelemre. A legnagyobb baj az volt, hogy nem volt kapusa, s ezért a mezőnyjátékos Kiss Lajos (a későbbi évek csapatainak állandó játékosa) kísérelte meg a védést. A szerencse is az SzAC-nak kedvezett, mert az első félidőben erős hátszélben játszva, három gólt lőtt a BSC gyenge kapusának a hálójába. A második félidőben szép játékkal 3:2-re javította az eredményt a BSC.

A BSC csapata tehát vereséggel kezdte, és vereséggel fejezte be működését.

A BSC 1921. évi statisztikai adatai: Lejátszott mérkőzések száma 20, győzelem 13, döntetlen 3, veszített mérkőzés 4. Rúgott gól 82, kapott gól 19. A kombinált csapat játszott egy mérkőzést (döntetlen), a második csapat szintén egy mérkőzést (győzött).

Góllövők: Koffler 19, Pécsi 17, Vörös 16, Varga 13, Balla 5, Klokner 4, Kaáli 4, Del Medikó 1, Knapik 1., Másik csapat: Kiss 2, Drótos (a mai Dr. Edelényi János) 1.

A BSC mérkőzésein a szereplések száma: Balla 20, Vörös 19, Klokner 19, Pécsi 19, Varga 19, Melega 17, Matyuga 16, Del Medikó 14, Koffler 12, Leer 12, Jechtl 11, Fischer 7 (és egyszer a kombinált csapatban), Skrován 6, Gombár 5, Bakonyi 4, Bezsuch 4, Knapik 4, Balogh 2, Kiss 2, Rozinay 2, Drótos 1, Kaáli 1, Nyerges 1, Reiner 1, Tatár 1.

Felbecsülhetetlen értékű volt a Boldvavölgyi Sport Club rövid működése községünkben. Sportpályát létesített (Sajószentpéteren pld. ekkor, és még sokáig a vásártéren rendezték a mérkőzéseket). Edelény és környéke ifjúságának széles rétegeivel szerettette meg a labdarúgást, és ezen keresztül a többi sportot, s így lettek azok aktív sportolókká. A nézők tömegeit hódította meg a sport számára.

A BSC története dicsőséges fejezete Edelény község sporttörténetének, ezért mindenkor hálával és szeretettel kell visszaemlékeznünk az 1921. év sport égboltozatán üstökösszerű feltűnésére és ugyanolyan gyors alázuhanására.”

Pécsi Bertalan úgy gondolta, hogy lesz majd valaki, aki tovább folytatja Edelény sporttörténetét, azonban az eltelt 50 év alatt nem volt erre a feladatra vállalkozó ember.

Dr. Pécsi Bertalan (balra) 1960-ban

1990 után megjelent könyvek az Edelényi Kistérségről

1990 után a könyvkiadás az Edelényi Kistérségben is reneszánszát élte. A különböző pályázatok biztosították a fedezetet, de az önkormányzatok, könyvkiadók és magánszemélyek is áldoztak egy-egy kiadvány megjelentetésére. Az alábbiakban az egy-egy településről, vagy a kistérség és egyes tájegységei településeiről, természeti, művelődéstörténeti értékeiről megjelent munkákat ismertetjük. A Művelődési Központ, Könyvtár és Múzeum Edelényi Füzetek sorozatában kiadott könyveket külön összeállításban közöljük. Eltekintettünk a periodikák, az idegen nyelvű könyvek, a kirándulások és tanösvények vezetői közlésétől.

1. **Bódva völgye** (Református templomok). Abaúji Református Egyházmegye Esperesi Hivatala. Encs. é. n.
2. **Az Aggteleki Nemzeti Park kultúrtörténeti értékei I. – Építészeti emlékek** / Hadobás Sándor. Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság. Jósavfő. é. n. B/5. 36 old. (A második, javított kiadás 2003-ban jelent meg.)
3. **Boldva: Református templom.** Tájak-Korok-Múzeumok Egyesület. Budapest. 1991. A/6. 15 old. Tájak-Korok-Múzeumok Kiskönyvtára 399. szám.
4. **Alsó-hegyi zombolyatlasz** / Kósa Attila. Magyar Karszt és Barlangkutató Társulat – ČSS- KTM. Budapest. 1992. B/5. 146 old.
5. **Bódva-völgye – Edelény környéke.** Miskolc. 1992. 37 old. Borsod-Abaúj-Zemplén megye műemlék jegyzéke VI.
6. **Izsó Miklós Gimnázium 30** / Összeáll.: M. Takács Lajos. Izsó Miklós Gimnázium. Edelény. 1993 [1994]. A/5. 124 old.
7. **A csepegő kövek ígészetében** / Balázs Dénes. A szerző kiadása. Érd. 1994. A/5. 124 old. Az égerszögi Szabadság-barlang felfedezéséről szól.
8. **Torna tanúja Becskeháza** / György Horváth László. Inter Business. Becskeháza. 1995. A/5. 263 old.
9. **Tanulmányok Lak történetéből** / dr. Varga Gábor. Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskola. Debrecen. 1995. A/5. 199 old.

10. **A térség, mely élni akar: Cserehát-Hernád-Bódva-vidék Térségfejlesztési Program.** MTA Regionális Kutatások Központja. Miskolc. 1995. A/4. 195 old.
11. **Az Esztramos-hegy ásványai.** Herman Ottó Múzeum. Miskolc. 1997. B/5. 148 old.
12. **Aggteleki Nemzeti Park természeti értékei I. – Baradla-barlang.** / Székely Kinga. Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság. Jósvafő. 1997. B/5. 23 old.
13. **Aggteleki Nemzeti Park természeti értékei II. – Gerincesek /** Horváth Róbert. Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság. Jósvafő. 1997. B/5. 23 old.
14. **Aggteleki Nemzeti Park természeti értékei III. – Botanika /** Tóth Erika. Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság. Jósvafő. 1997. B/5. 23 old.
15. **Aggtelek és vidéke turistakalauza / Szerk.: Rakaczky István.** Bíbor Kiadó. Miskolc. 1997. B/6. 279 old.
16. **Üzenet a múltból /** Mazurka Károly. Szuhogyi Polgármesteri Hivatal. Szuhogy. 1997. B/5. 206 old.
17. **Nemzeti Parkjaink – Az Aggteleki Nemzeti Park.** Mezőgazda. Budapest. 1998. B/5. 519 old.
18. **Az Aggteleki-karszt barlangjai: Világörökség a föld mélyében.** Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság. Jósvafő. 1998. B/6. 59 old.
19. **A Cserehát turistakalauza / Szerk.: Rakaczky István.** Bíbor Kiadó. Miskolc. 1998. B/6. 323 old.
20. **Galvács (Fejezetek a falu történetéből) /** Hornyák Gyula. Bíbor Kiadó. Miskolc. 1998. A/5. 154 old.
21. **Gazdaságfejlesztési kezdeményezés Edelény város térségében /** Budai Sándor – Hadobás Pál. Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Munkaügyi Központ Edelényi Kirendeltsége. Edelény. 1998. A/5. 142 old.
22. **Az Aggteleki Nemzeti Park felszíni, természetvédelmi kezelési koncepciója.** Karszt Természet- és Környezetvédelmi Egyesület. Szögliget. 1998. B/5. 47 old.
23. **Tornaszentandrás: Plébániatemplom.** Tájak-Korok-Múzeumok Egyesület. Budapest. 1998. A/6. 16 old. Tájak-Korok-Múzeumok Kiskönyvtára 563. szám.

24. **Szalonna: Református templom.** Tájak-Korok-Múzeumok Egyesület. Budapest. 1998. A/6. 16 old. Tájak-Korok-Múzeumok Kiskönyvtára 562. szám.
25. **Szöttesek, keresztzemes vászonhímzések Lakon 1890-1925 /** Laki-Lukács László. Debreceni Bibliofil Műhely. 1998. A/6. 50 p.
26. **Rakacszend: Református templom.** Tájak-Korok-Múzeumok Egyesület. Budapest. 1999. A/6. 16 old. Tájak-Korok-Múzeumok Kiskönyvtára 608. szám.
27. **Az Aggteleki Nemzeti Park madárvilága.** Karszt Természet- és Környezetvédelmi Egyesület. Szögliget. 1999. B/5.
28. **Jósvafő: Település a világörökséggé nyilvánított barlangok kapujában /** Szerk.: Székely Kinga, szöveg: Szablyár Péter, főtő: Borzsák Péter. Aggteleki Nemzeti Park. Jósvafő. 1999. B/5. 51 old. színes.
29. **Edelény és a Bódva völgye: Segédkönyv a helytörténet és a természetrajz tanításához általános és középiskolák részére /** Hadobás Pál. Városi Rendezvények Háza és Könyvtár. Edelény. 1999. A/4. 189 old.
30. **Bevezetés Bódvaszilás és környéke helyismeretébe: tankönyv és olvasókönyv a Bódvaszilasi Általános Iskola tanulói részére /** Szerk.: Koleszár Krisztián. Magánkiadás. Bódvaszilás. 1999. A/5. 76 old.
31. **Szülőföldem: lakóhelyismeret (Debréte, Rakaca, Rakacszend, Viszló) /** Kisfalusi János. Magánkiadás. Viszló. 1999. A/5. 66 old.
32. **A Cserehát történeti földrajza (18-20. század) /** Dobány Zoltán. Bessenyei György Tanárképző Főiskola Földrajz Tanszék. Nyíregyháza. 1999. B/5. 219 old.
33. **Az Aggteleki-karszt gerinctelen állatai. Az Aggteleki Nemzeti Park természeti értékei /** Varga Zoltán. Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság. Jósvafő. 1999. B/5. 20 old.
34. **A Galyaság a harmadik évezred küszöbén /** Dr. Tózsá István. Britannica Oktatási és Informatikai Bt. Budapest. 2000. A/5. 148 old.

35. **Millenniumi Bódva-völgyi képeskönyv** / Laki-Lukács László, Hadobás Pál, Koleszár Krisztián. Bódva-völgyi Gazdaságfejlesztő Alapítvány. Edeleny. 2000. B/5. 133 old.
36. **A királyné faluja, Meszes** / Hornyák Gyula. Meszes Község Önkormányzata. Meszes. 2000. A/5. 171 old.
37. **Jósvafő: település a források és barlangok völgyében** / Szerk.: Szablyár Péter és Szmorád Ferenc. Jósvafő Község Önkormányzata. Jósvafő. 2000. B/5. 196 old.
38. **Szuhogy 1900-2000** / Mazurka Károly. Polgármesteri Hivatal. Suhogy. 2000. A/4. 288 old.
39. **Határsáv** / Gulyás Mihály. Felsőmagyarország Kiadó. Miskolc. 2000. A/5. 239 old. (A Cserehátról szól a könyv.)
40. **Szendró vára** / Borovszky Samu. Magyar Tudományos Akadémia. Budapest. 1908. B/5. 40 old. 1 t. (Értekezések a történeti tudományok köréből XXII/2.) – Reprint kiadása: Érc- és Ásványbányászati Múzeum, Rudabánya, 2000. (Érc- és Ásványbányászati Múzeumi Füzetek 20.)
41. **Aggtelek, a magyar állam alapításának ezredik évében** / Bódis Istvánné, dr. Dénes György, dr. Jakucs László. Aggtelek Község Önkormányzata. Aggtelek. 2001. A/5. 250 old.
42. **Hidvégdó: Fejezetek a község történetéből** / Szerk.: Koleszár Krisztián. Hidvégdó Község Önkormányzata, Hidvégdóért és annak Ifjúságáért Alapítvány. Hidvégdó. 2001. A/5. 144 old.
43. **A védett Cserehát** / Kisfalusi János. Magánkiadás. Viszló. 2001. A/5. 199 old.
44. **A Martonyi Református Egyházközség története** / Major Zsolt. Szerzői kiadás. Martonyi 2001. A/5. 96 old.
45. **Az Aggteleki Nemzeti Park természeti értékei V. – Az Esztramos-hegy.** / Sásdi László, Less György, Kordos László, Balogh Sándor, Farkas Tünde, Fotó: Borzsák Péter. Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság. Jósvafő. 2001. B/5. 24 old.
46. **Református egyházlátogatási jegyzőkönyvek. 16-17. század.** / Szerk.: Dienes Dénes. Osiris Kiadó. Budapest. 2001. (Millenniumi Magyar Történelem. Források) (Térségünk községeinek jegyzőkönyveit is közli.

47. **Isten Anyaszentegyházának emlékezetire... Református egyházlátogatás a Borsod-Gömör-Kishont egyházmegyében 1753-1759, 1764.** / Szerk.: Dienes Dénes. Sárospataki Református Kollégium Tudományos Gyűjteményei. Sárospatak. 2001. 271 old. (Acta Patakina VIII.) Térségünk községeinek egyházlátogatási jegyzőkönyveit is közli.
48. **Torna megyei népmondák** / Magyar Zoltán. Osiris Kiadó. Budapest. 2001. 841 old.
49. **„Melyeket én az én Uram Jézus Krisztusomtól tanultam...” A református kegyesség jellemző vonásai a 18. századi Magyarország** / Dienes Dénes. Sárospataki Református Kollégium Tudományos Gyűjteményei. Sárospatak. 2002. (Néhány helyen idős Köleséri Sámuel is említi.)
50. **Fejezetek Szendrő múltjából.** Szendrő Város Önkormányzata. Szendrő. 2002. B/5. 55 old.
51. **Szendrő monográfiája** / Szerk.: Veres László, Viga Gyula. Szendrő Város Önkormányzata. Szendrő. 2002. B/5. 522 old.
52. **A szép Cserehát** / Kisfalusi János. Magánkiadás. Viszló. 2002. A/5. 151 old.
53. **Falvak a Galyaságban és mellékén** / Bogsán Gyula, Koleszár Krisztián. Galyasági Településszövetség. Perkupa. 2002. A/5. 126 old.
54. **A Galyaság természeti értékei.** Ökológiai Intézet a Fenntartható Fejlődésért Alapítvány. Miskolc. 2002. A/5. 25 old.
55. **Galvács és a Rakaca-tó környéke** / Hornyák Gyula. Galvács Község Önkormányzata, Galvács Öröksége Kulturális Egyesület. Galvács. 2003. A/5. 187 old.
56. **Barangolások a Gömör-Tornai-Karszton.** Galyasági Településszövetség. Perkupa. 2003. B/5. 96 old.
57. **A Tanító dicsértetik Hallgatóitól mindenekben. Református egyházlátogatás a Borsod-Gömör-Kishonti Egyházmegyében 1665, 1668, 1669.** / Szerk.: Dienes Dénes. Sárospataki Református Kollégium Tudományos Gyűjteményei. Sárospatak. 2003. 141 old. (Acta Patakina XIII.) Térségünk településeinek egyházlátogatási jegyzőkönyveit is közli.

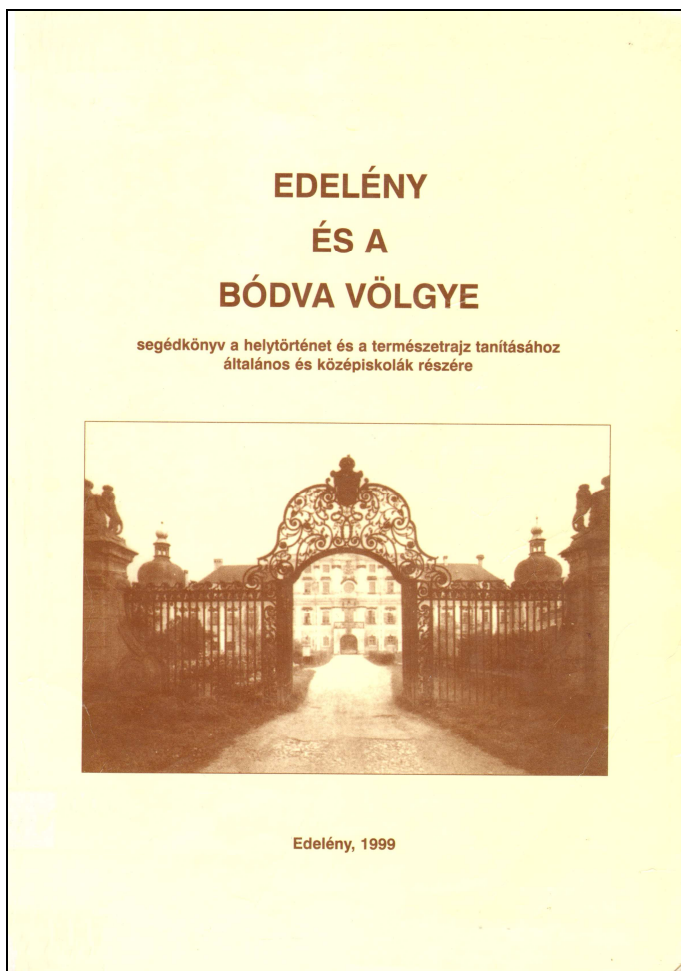
58. **Maradjon örök emlékezetben: Tanulmányok Lak népéletéből és művelődéstörténetéből** / Laki-Lukács László, dr. Varga Gábor, szerk.: Leskó Jánosné. Lak Község Önkormányzata. Lak. 2004. A/5. 286 old.
59. **Edelény és térsége** / Koleszár Krisztián. CEBA Kiadó. Budapest. 2004. A/5. 160 old.
60. **In memoriam Derenk: A derenki lengyelség nyomában. A temető kutatás eredményei az egyházi halotti anyakönyvek alapján** / Rémiás Tibor. Dominium Bt., Magyarországi Lengyelség Múzeuma és Levéltára. Miskolc-Budapest. 2004. A/4. 141 old.
61. **A Gömör-Tornai-karszt és a Cserehát: Turistaatlasz és útikönyv.** Cartographia. Budapest. 2004. A/5. 159 old.
62. **Szádvár** / Détszy Mihály. Galyasági Településszövetség – Dominium Bt. Perkupa-Miskolc. 2004. A/5. 67 old. (Az 1969-ben megjelent tanulmány javított, bővített változata.)
63. **A Sajó-Bódva köze történeti földrajza (18-20. század)** / Dr. Dobány Zoltán. Nyíregyházi Főiskola Földrajz Tanszék. Nyíregyháza. 2004. B/5. 170 old.
64. **Béke-barlang. A Komlós-patak felszín alatti útja** / Szunyogh Gábor - Kisbán Judit Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság, Jósvafő, 2004. 140 old.
65. **A Baradla-barlang 19. századi nevezetes látogatói** / Hazslinszky Tamás. Érc- és Ásványbányászati Múzeum. Rudabánya. 2004. A/5. 93 old. Érc- és Ásványbányászati Múzeumi Füzetek 33.
66. **A szendrői Assisi Szent Ferenc templom és egyházközség rövid története** / Szarvas Péter. Szendrői római katolikus plébánia. Szendrő. 2005. A/6. 16 old.
67. **Nyomár** / Szerk.: Laki-Lukács László. Nyomár Község Önkormányzata. Nyomár. 2005. A/5. 32 old.
68. **In memoriam Derenk II.: A derenki lengyelség kapcsolatrendszere a házassultak egyházi anyakönyvei tükrében** / Rémiás Tibor. Dominium Bt., Magyarországi Lengyelség Múzeuma és Levéltára. Miskolc-Budapest. 2005. A/4. 141 old.

69. **Időutazás a cseppkövek birodalmában: Baradla-barlang** / Székely Kinga. Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság. Jósvafő. 2005. A/4. 119 old.
70. **Szőlőhegyek Edelényben** / Laki-Lukács László. Edelény Hegyközség. Edelény. 2005. A/5. 68 old.
71. **Edelény templomai és egyházközségei** / Laki-Lukács László. Borsodi Földvár Kulturális Alapítvány. Edelény. 2005. B/5. 160 old.
72. **Ésik István meséi. Mesék, mondák és tréfás elbeszélések Martonyiból** / Magyar Zoltán. Galyasági Településszövetség. Perkupa. 2005. A/5. 187 old.
73. **Vendégcsalगतó Dél-Gömör, Galyaság és Dél-Torna vidékére.** Ökológiai Intézet a Fenntartható Fejlődésért Alapítvány. Miskolc. 2005. A/5. 19 old.
74. **Varázslatos karsztvidék: Az Aggteleki Nemzeti Park.** Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság. Jósvafő. 2005. 121 old.
75. **Borsodszirák: Fejezetek a település művelődés- és helytörténetéből.** Borsodszirák Község Önkormányzata. Borsodszirák. 2006. A/5. 99 old.
76. **A történeti Torna vármegye településtopográfiája a kezdetektől a 18. század elejéig** / Sárközy Sebestyén. Galyasági Településszövetség. Perkupa-Miskolc. 2006. B/5. 119 old.
77. **Forradalom és megtorlás: Edelényi járás 1956-57** / Dr. Hatvani Zoltán. „56-os Bódvavölgyi Munkástanácsok” Közhasznú Alapítvány. Edelény-Miskolc. 2006. A/5. 147 old.
78. **In memoriam Derenk III.: A derenki lengyelség nyomában az egyházi születési, ill. keresztelési anyakönyvek alapján (1724-1943)** / Rémiás Tibor. Dominium Bt., Magyarországi Lengyelség Múzeuma és Levéltára. Miskolc-Budapest. 2007. A/4. 303 old.
79. **A Halotti Beszéd és Könyörgés korai közlései: Szövegek betűhű átírásban és értelmezések 1770-1849** / Töltéssy Zoltán. Miskolci Egyetem. Boldva-Miskolc. 2007. B/5. 84 old.
80. **Az edelényi arborétum.** Izsó Miklós Gimnázium, Szakképző Iskola és Diákotthon. Edelény. 2007. A/6. 24 old.

81. **A Borsodi Tájház** / Hadobás Pál. Művelődési Központ, Könyvtár és Múzeum. Edelény. 2008. A/5. 24 old. (angol, német nyelven is megjelent)
82. **Derenk: A szádvári uradalom lengyel (górál) telepesei a herceg Esterházyak és a gróf Andrássyak földesurasága alatt** / Rémiás Tibor. Dominium Könyvkiadó Bt., B.-A.-Z. Megyei Kisebbségi Önkormányzatok Szövetsége. Miskolc. 2008. B/5. 216 old.
83. **Abod, ahol a királynak kútja van** / Hornyák Gyula. Abod Község Önkormányzata. Abod. 2008. B/5. 394. old.
84. **Kegyelmi kérvény** / Laki-Lukács László. Borsodi Földvár Kulturális Alapítvány, Edelény-Borsod. 2008. B/5. 136 old.
85. **Szuhogyi palóc tájszótár** / Mazurka Károly. Magyar Nyelvtudományi Intézet. Tinta Könyvkiadó. Budapest. 2008. B/5. 176 old.
86. **A Mocsáry család Sáp-pusztán** / Dr. Mocsáry Pál. Magánkiadás. Edelény. 2008. A/5. 16 old.
87. **Felvidéki harangszó** / Kisida Erzsébet. Kráter Műhely Egyesület. Pomáz. 2009. A/5. 337 old. (Viszló)
88. **Az edelényi L'Huillier-Coburg-kastély** / Hadobás Pál. Művelődési Központ, Könyvtár és Múzeum. Edelény. 2009. A/5. 24 old. (angol és német nyelven is megjelent)
89. **Galvácsiak képeskönyve** / Hornyák Gyula. Galvács Öröksége Kulturális Egyesület. Galvács. 2010. B/5. 543 old.
90. **Boldva története a kezdetektől 1919-ig: Szél hajtotta, szakadt lapok egy történelemkönyvből** / Szerk.: Kabdebon János, Töltéssy Zoltán. Boldvai Önkormányzat Néprajzi Múzeuma Alapítvány. Boldva. 2011. B/5. 158 old.
91. **Edelényi árvíz 2010.** / Fotó: Földeák István. Művelődési Központ, Könyvtár és Szekrényessy Árpád Múzeum. Edelény. 2011. A/5. 70 old.
92. **Torna felé vezet egy út...: Torna megyei népballadák** / Magyar Zoltán. Balassi Kiadó. Budapest. 2011. A/5. 252 old. 16 old képmelléklet.
93. **Ház és ember** (Jósvafőről szól) Szabadtéri Néprajzi Múzeum. Szentendre. 2012. A/4. 239 old. A Szabadtéri Néprajzi Múzeum Évkönyve 24.

94. **Haragistya – Ménesvölgy** / Dr. Tóth Sándor. Nimród Kiadó. Budapest. 2012. B/%. 188 old. Nimród Vadászkönyvtár.
95. **A régi Torna megye építészeti öröksége – Stavebné pamiatky niekdajšej Turnianskej stolice** / Koleszár Krisztián, Fotó: Jozef Peniaško. Bódvaszilásért Baráti Kör. Bódvaszilás. 2012. A/4. 15 old.

Bertalan József ajándéka a tájháznak

Bertalan József éveken keresztül dolgozott Edelényben népművelőként. Kezdetben a Bányászklubot vezette, majd a Járási Művelődési Központ igazgatója volt 1986-ig. Bányaiipari technikumot végzett és a Borsodi Szénbányák Mákvölgyi Bányaiüzeménél is dolgozott, de a vállalat Szakszervezeti Bizottságánál közművelődéssel is foglalkozott, miután elvégezte a főiskolán a népművelés-könyvtár szakot. 2012-ben értékes anyaggal gyarapította a tájház gyűjteményét. A tárgyak a következők:

- 1 db üstház üsttel
- 2 db sertésvágásnál használt fateknő
- 1 db hurkatöltő
- 2 db vas szedőkanál
- 1 db cserép díszedény szett (új)
- 1 db törlőtartó törlővel (új)
- 1 db csigacsináló
- 1 db csikóbőrös kulacs (új)
- 1 db karikás ostor (új)
- 2 db bádog mérőedény
- 1 db stoppolófa
- 1 db fa kloffoló
- 2 db fa szedőkanál
- 1 db rézmozsár
- 1 db fonott kosár
- 1 db szakajtó
- 1 db piacos mérleg súlyokkal
- 1 db rúgós piacos mérleg
- 2 db síkáló (nyújtófa)
- 1 db kávédaráló
- 1 db faszenes vasaló
- 3 db kerek fatál
- 1 db kuglófsütő
- 2 db nagy sőtartó
- 1 db kis fateknő
- 2 db nagy mázas cserépkorsó
- 1 db nagy cserépedény

- 1 db bányász fonott üveg
- 2 db német feliratos söröskorsó
- 1 db bőr bányázkobak
- 3 db bronz plakett (Kazincbarcika, Mákvölgy, Alberttelep)
- 1 db karbidlámpa
- 4 db bányászfokos
- 1 db bádóg kenőzsír tartó

Köszönjük az ajándékot.

Az Edelényi Füzetek sorozat megjelent kötetei, 1987–2011

1. **Edelény és környéke** / Összeáll., szerk.: Slezsák Imre. 1987. 110 p.
2. **„Kiöntött a Bódva vize messzire...”** Edelény környéki népdalok / Béres János; szerk.: Slezsák Imre; ill.: Mezey István. 1988. 189 p.
3. **Edelény**: monográfia /Kis Benedek János; szerk.: Slezsák Imre. 1990. 16 p. (Reprint, 1930)
4. **Kemény úton**: versek / Demjén István; Feledy Gyula rajzaival; szerk., előszó: Slezsák Imre. 1992. 70 p.
5. **Kalász László**: pályatársak Kalász Lászlóról: bibliográfia / Szerk., összeáll.: Kéthely Anna, Lukács László. 1993. 52 p.
6. **Holdfényben**: versek / Fecske Csaba; ill.: Sóvári Oszkár; szerk., előszó: Slezsák Imre. 1992. 70 p.
7. **Edelény, a holtig hú szerető**: igaz história három énekben / Írta: Reviczky Gyula; ill.: Feszty Árpád; utószó: Laki-Lukács László. 1993. 24 p. (Reprint, 1893)
8. **Új Jeruzsálem felé** / Gyülvészi István; szerk.: Laki-Lukács László. 1993. 24 p. ill.
9. **Dr. Gyárfás Ágnes**: bibliográfia /Összeáll.: Eszenyi Miklós; szerk.: Laki-Lukács László. 1995. 40 p.
10. **A császtai Lónyayak**: szemelvénygyűjtemény / Összeáll.: Laki-Lukács László. 1995. 32 p. ill.
11. **Emlékképek**: edelényiek a második világháborúról / Összeáll., szerk.: Hadobás Pál. 1995. 120 p. ill.
12. **Dr. Varga Gábor**: bibliográfia / Összeáll., előszó: Laki-Lukács László; ill.: Cs. Uhrin Tibor. 1995. 32 p.
13. **Ragályi Tamás**: Borsodnak hírneves követe / Összeáll., szerk.: Laki-Lukács László. 1995. 68 p.
14. **Fejezetek az edelényi iskolák történetéből** / Összeáll., szerk.: Hadobás Pál. 1996. 118 p.
15. **Talentumom megőriztem, gyarapítottam...**: három neves szuhogyi /Összeáll., szerk.: Laki-Lukács László. 1996. 92 p. ill.
16. **Csenkeszfai Poóts András élete és költészete** / Szerk.: Hadobás Pál. 1997. 135 p.

17. **Költő a Bódva-völgyben** / Cs. Varga István; szerk.: Laki-Lukács László; rajz: Mezey István. 1998. 140 p.
18. **1848-1849 emlékei Edelényben és környékén** / Szerk.: Hadobás Pál; gyűjtötte: Laki-Lukács László; rajzok: Korkos Jenő Zoltán. 1998. 97 p.
19. **Törődésben:** sorsok, művek, históriák / M. Takács Lajos. 1999. 134 p. ill.
20. **Borsod-Abaúj-Zemplén megye kismúzeumai** / Szerk.: Hadobás Pál. 2000. 56 p. ill.
21. **Ormosbánya:** epizódok egy bányatelep múltjából / Írta és szerk.: Hadobás Pál. 2000. 79 p. ill.
22. **Megszállni valahol:** válogatott versek / Ormos Gyula; szerk., bevezető: Fecske Csaba; ill.: Mezey István. 2000. 65 p.
23. **Edelény városkörnyék válogatott honismereti bibliográfiája** / Összeáll., szerk.: Hadobás Pál; ill.: Fazekas Péter. 2000. 80 p.
24. **A Hodossyak:** egy edelényi kovácsdinasztia történetéből / Összeáll., szerk.: Laki-Lukács László. 2001. 108 p. ill.
25. **Irodalmi kávézó:** kritikák, kisesszék, tárcák / Kaló Béla, szerk.: Hadobás Pál. 2002. 128 p.
26. **Az élet útjain:** válogatott írások / Slezsák Imre. 2002. 297 p. ill.
27. **Madarak a szuterénban:** Takács Lajos újságíró-gyakornok cikkei 1970-ből / Szerk.: dr. M. Takács Lajos. 2002. 164 p. ill.
28. **A Miklós Gyula Kertbarát Kör 25 évéből** / Slezsák Imre. 2002. 184 p. ill.
29. **Kalász László (1933-1999):** bibliográfia, szemelvények / Szerk., összeáll.: Hadobás Pál; előszó: dr. Cs. Varga István. 2003. 182 p. ill.
30. **Ami marad:** írások Fecske Csabától és Fecske Csabáról / Szerk., összeáll.: Hadobás Pál. 2003. 92 p. ill.
31. **A szülőföld vonzásában:** válogatott írások / Hadobás Sándor. 2003. 121 p. ill.
32. **Emlékhelyek Edelényben** / Összeáll., szerk.: Hadobás Pál. 2004. 88 p. ill.

33. **Még:** cikk, tanulmány, fordítás / Dr. M. Takács Lajos. 2005. 103 p. ill.
34. **Edelény és környéke az irodalomban** / Összeáll., szerk.: Hadobás Pál. 2005. 181 p. ill.
35. **Egy borsodi udvarház története** / Szekrényessy Attila. 2006. 168 p. ill.
36. **Az Edelényi Füzetek 1987-2006** / Összeáll., szerk.: Hadobás Pál. 2006. 75 p. ill.
37. **Bódva-völgyi kortárs irodalom** / Összeáll., szerk.: Hadobás Pál. 2007. 131 p. ill.
38. **A Borsodi Földvár:** egy államalapítás kori megyeszékhelyünk / Wolf Mária. 2008. 77 p. ill.
39. **Tisztább világban:** 75 válogatott vers / Kalász László, összeáll., szerk.: Hadobás Pál. 2008. 115 p.
40. **A Bódva-völgy kapuja** / Emödi Gyula, ill.: Veres Attila, összeáll., szerk.: Hadobás Pál. 2009. 75 p.
41. **Mintha filmen látnám:** egy orvos emlékei / Borisz Sztratiev, bolgárból ford.: dr. M. Takács Lajos, szerk.: Hadobás Pál. 2010. 80 p. ill.
42. **Válogatott írások** / Hadobás Pál. 2010. 129 p. ill.
43. **Amit a XX. században láttam és megéltem** / Jalsoviczky Zoltánné Bárczay Róza. Összeáll., szerk.: Kiss Sándorné Jalsoviczky Ida és Szűcs Lajosné Jalsoviczky Lilla. 2010. 199 p. ill.
44. **Göröcsoldó szél:** A „Kárpátontúli szovjet magyar” irodalom antológiája 1945-1991 / Összeáll., szerk.: M. Takács Lajos. 2010. 348 p.
45. **Virágok közt** / Sallai Ferenc (versek). 2011. 61 p. ill.
46. **Isten virgácsai:** A „Kárpátontúli szovjet magyar” ateizmus breviáriuma 1948-1986 / Összeáll., szerk.: M. Takács Lajos. 2011. 156 p.

A sorozatot kiadja a Művelődési Központ, Könyvtár és Szekrényessy Árpád Múzeum. (A kiadó névváltozásai: Városi Könyvtár 1986-1993; Városi Rendezvények Háza és Könyvtár 1994-2000; Művelődési Központ, Könyvtár és Múzeum 2001-2006.)

Tartalom

Elkészült a Borsodi Tájház új épületrésze	5
60 éves az edelényi könyvtár	9
Hírek az EDELÉNYI kastélysziget honlapjáról	16
Vargha László 1955-ben készült fényképei Edelény népi építészeti emlékeiről	25
Dr. Pécsi Bertalan Edelény sporttörténete 1913-1963 (<i>Részlet</i>).....	50
1990 után megjelent könyvek az Edelényi Kistérségről.....	72
Bertalan József ajándéka a tájháznak.....	81
Az Edelényi Füzetek sorozat megjelent kötetei, 1987–2011.....	83

Borsodi Földvár
interaktív bemutatóhely,
és gasztropince
látogatóközpont

Az edelényi tájház bővítése

a „Borsodi Földvár interaktív bemutatóhely, és gasztropince látogatóközpont”

kialakításával

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával valósult meg.